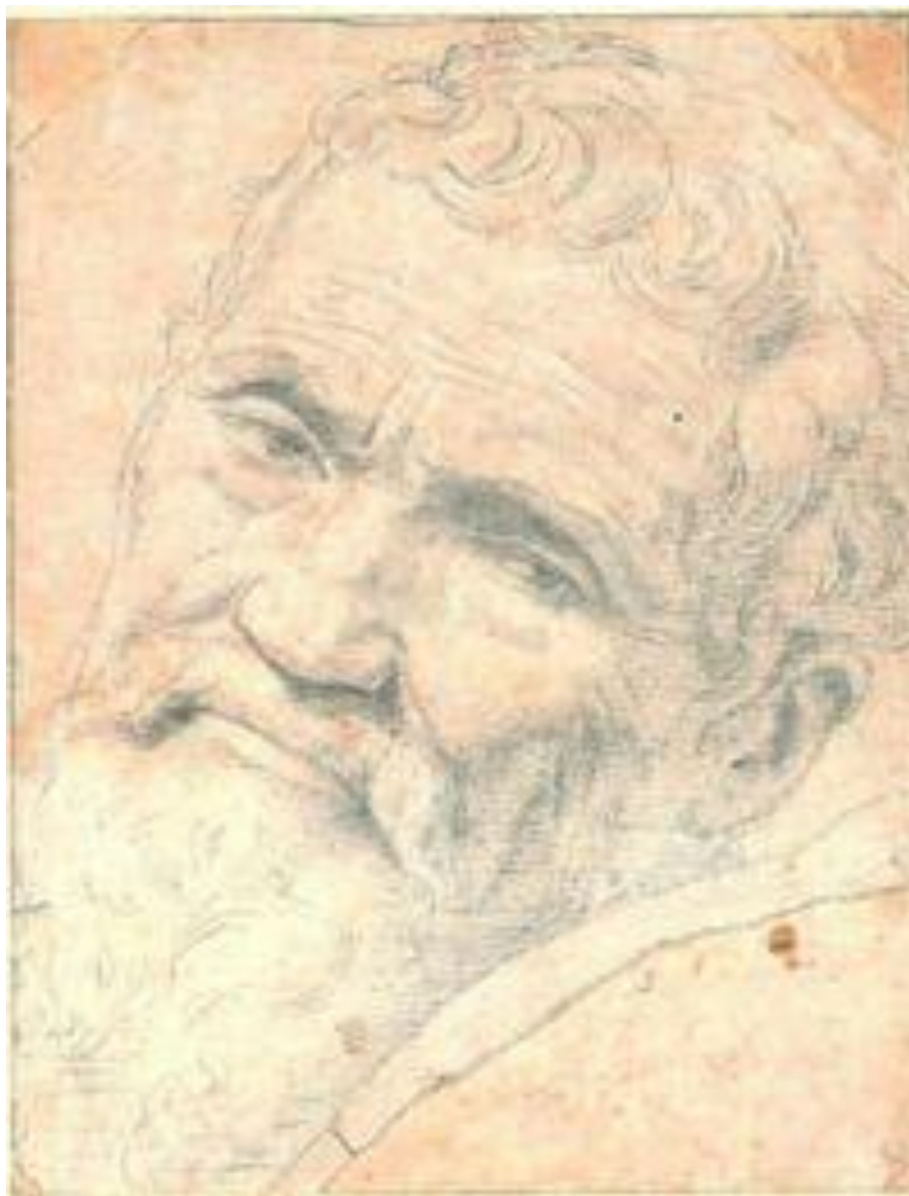

NEHEMIÁŠ

Inspirace pro služebníky

Stručný výklad ke knize Nehemiáš (bez jazykových korektur). Psáno mj. s touhou, aby tyto texty nemysleli za ty, kdo je budou používat, ale vedli ke správným otázkám, případně pomohli vytvořit určitou strukturu k programům na skupinku. Každý nadpis a pod ním odstavec se dá rozvést do konkrétních aplikací právě tam, kde se nacházíte a tyto aplikace dotáhnout do konkrétních závěrů. Doporučoval bych vám si vzít příslušnou kapitolu, podrobně ji pročíst, přečíst i následný komentář, připravit si pár dobrých otázek souvisejících s textem a použít to na skupince. „Nevýhodou“ těchto textů je, že pokud na jejich základě chcete vést skupinku, budete muset strávit určitou dobu přípravou a budete muset nad texty myslet. Ale to je „nevýhoda“ celé Bible a je to tak dobře.

Sepsal David Novák

Po pár dnech se mi vrací známý pocit. Pocit strachu, osamění a hledání jak dál. Pocit, že nejsem schopný naplnit úkol předsedy rady CB a vedoucího sboru na Praze 13. Něco mi našeptává, že na svoje úkoly nestačím. Docela rozumím Ozeášovi, který vyčítá Bohu, že ho měl nechat pást sykomorky. Také si někdy říkám, že jsem možná měl zůstat u svého řemesla (jenže to je jen utopie, dnes bych se tím neuživil, protože jsem vše zapomněl). Vedení je pro mě břemenem, které se někdy skoro nedá unést. Četl jsem o vedení pár knih, na konci této knížky dávám pár doporučení na několik vynikajících knih, dokonce si myslím, že teorii docela znám, ale přesto...

Někdy mi vedení sboru či církve připomíná dobu, když jsem byl zdravý a mohl závodit v běhu. Trénoval jsem, znal teorii i praxi, přesto se mi téměř při každém závodu stávalo, že jsem měl pocit, že mi prasknou plíce. Mozek mi říkal, zastav se, zvolni, tohle nepřežiješ, ale jiná část mozku říkala ne! Musíš se překonat. I ve vedení se mi

někdy zdá, že to nedám, ale pak jdu stejně dál. Nechci zklamat Pána Boha ale ani ty, kdo mi důvěřují.

„Abych to dal“, potřebuj jednak dobré přátele a jednak dobré a inspirující zdroje. Jedním z těchto zdrojů je kniha Nehemiáš. Byl a je pro mě fascinující, kolik moudrosti ohledně vedení a práce s lidmi se v této knize skrývá a jak moc je tato kniha nadčasová. Myslím, že nepřeháním, když napíšu, že se jedná o jednu z nejlepších knih o vedení, která kdy byla napsána. I proto bych vás chtěl pozvat, abyste spolu se mnou otevřeli její obsah a nechali se knihou Nehemiáš inspirovat.

Nehemiáš 1

Úvod

Hned v první kapitole se nám představuje královský číšník jménem Nehemiáš, který byl poddaným perského krále Artaxerxa I. Longimana. Jednalo se o poměrně významné místo, které zastával navíc v hlavním městě. Tato funkce umožňovala nejen důvěrný přístup k panovníkovi, ale byla zároveň jedním z nejvyšších úřadů na královském dvoře. Vrchní číšník měl na starosti nalévání prvního poháru vína králi při všech oficiálních hostinách či jednáních, byl obyčejně též nejbližším vladařovým rádcem a důvěrníkem, pohyboval se stále v těsné blízkosti krále, přičemž měl též pečovat o jeho zdraví, pohodlí, dobrou náladu a zábavu. V tomto smyslu byl vlastně jedním z nejbližších králových společníků. Někdo by řekl, že měl „teplé místo“. Byl z generace, která žila již skoro 50 let mimo Jeruzalém – tedy z druhé generace exulantů. Přesto zřejmě nejen on, ale i ostatní vzpomínali na starou vlast. Nehemiáš se od jakéhosi Chananího jednoho dne dozvídá, že jeho bratři, kteří zůstali v Jeruzalémě jsou vystaveni velké zlobě a potupě a že Jeruzalém je v ruinách. Je nepravděpodobné, že by tyto informace Nehemiáš nikdy před tím neslyšel. Minimálně víme, že před Nehemiášem šel do Jeruzaléma Ezdráš a že tedy Nehemiáš věděl, že je potřeba obnovit Jeruzalém. Z určitých důvodů, které neznáme, ale s první vlnou neodešel a zůstal v Perzii. Podruhé ale smutným zprávám již nedokáže vzdorovat.

Povolání

Jeho reakci čteme vv. 4. Písmo zde používá čtyři slovesa – sednout, plakat, postit a modlit se. Nehemiáš najednou nedokáže nad tím vším mávnout rukou, nedokáže pokrčit rameny. Prožívá to, co Žalmista popisuje slovy: Neboť horlivost o tvůj dům mě strávila, tupení těch, kdo tě tupí, padlo na mne. Ž 69, 10. Nebo co říká ap. Pavel, když vyznává „Ale já nepřikládám svému životu žádnou jinou cenu, než abych dokončil svůj běh a splnil úkol, který jsem dostal od Pána Ježíše: hlásat evangelium o Boží milosti.“ Sk 20, 24

Slova „je to silnější než já, prostě mne to dostalo, nedokážu tomu odolat“ atd. se spíše používají o hříchu Zde je toto jinými slovy řečeno o Božím povolání – dostalo mne.

Mám za to, že podobná Boží oslovení člověk dostane párkrát za život. Jedná se o cosi nadpřirozeného, přesto zcela reálného, kdy najednou víte, že stojíte před nějakou zásadní volbou, která ovlivní váš život.

Dovolte mi toto ukázat na citátu, který jsem zde již jednou citoval:
„Může vám být 38 let, zrovna jako mně. A jednoho dne před vámi najednou stane velká příležitost a vyzve vás, abyste ji podpořili nějaký zásadní princip, nějaký důležitý problém, nějakou velkou věc. A vy tu příležitost odmítnete, protože máte strach. Odmítnete ji, protože chcete dlouho žít. Máte strach, že ztratíte práci, nebo máte strach, že vás budou kritizovat, nebo máte strach, že ztratíte popularitu, nebo máte strach, že vás někdo probodne nebo zastřelí nebo vyhodí váš dům do povětrí a tak k tomu odmítnete zaujmout stanovisko. Možná se ve zdraví dožijete devadesáti, ale v těch osmatřiceti jste stejně mrtvý, jako budete v devadesáti. Zastavení vašeho srdce nebude nic jiného než opožděné oznámení o předčasné smrti vaší duše.“ M.L. King

Nehemiáš se neměl na dvoře krále zle, určitě lépe, než někde v ruinách Jeruzaléma. Jenže slovy Kinga najednou před ním vytanula výzva, příležitost, Boží oslovení. A teď je před rozhodnutím – odejdu, ale ztratím co zde mám, nebo neodejdu sice nic neztratím, ale přesto něco ztratím. Povolání, kterého se mi dostalo – možná jen jednou za

život. A spolu s povoláním ztratím i zcela jedinečný a nový smysl života.

Jak Nehemiáš poznal, že se nejednalo jen o jakýsi momentální záchvat? Čteme, že to co prožil při první zprávě, v něm setrvávalo. O několik veršů dál N. vyznává, že se modlí dnem i nocí. Nejednalo se tedy o nějaké nerozvážené vzplanutí, ale cosi co pokračovalo.

Chci se zeptat, kdy jsme my prožili nějaké silné oslovení od BP, pocit, že to je to ono a zda jsme se toho nelekli, zda jsme to příliš rychle nevytěsnili.

Nehemiášova reakce

a. Lítost že se nedaří B. dílu

Sedl si a plakal. Sed je výrazem pokory, zarmoucení či smutku a dobře dokresluje N. pláč. N. nepláče proto, že se jemu daří zle, ale Hospodinovu dílu. V tom je veliký rozdíl. Nám nedělá problém plakat nad svými ztrátami, nad neúspěchy svých dětí nebo blízkých, ale toto není případ N. Někdo řekl, že jsme narcisistní kultura zaujatá sama sebou. Jsme nuceni naslouchat nebo číst rádoby hluboké vnitřní prožitky lidí, kteří nám ale nevyjadřují nic jiného, než svoje tyranizující pocity. Tato mentalita se snadno může dostat i do křesťanských kruhů v tom smyslu, že důležité je to či ono potud, pokud se to týká mne, mé rodiny, mých blízkých, nebo moderně řečeno „pokud mi to něco dává“. Nakonec i PB je tu proto, že mi to něco dává nebo aby mi něco dal. Nehemiáš naštěstí nebyl narcis, ale Boží muž – nepláče proto, že Nehemiáš je v troskách, ale pláče proto, že Boží dílo je v troskách. V již zmiňovaném Žalmu 69, 10 je důležitý dovětek - neboť mě stravuje horlivost pro tvůj dům, *urážky těch, kdo urážejí tebe, na mne dopadají*. Ne urážky těch kdo urážejí mne, ale tebe – tedy PB a Boží dílo. Kladu si otázku do jaké míry něco dělá

s námi, že se mluví o víře a křesťanství tak, jak se mluví. Nebo jsme si na to prostě zvykli – přece jsme nejateističtější země Evropy...

b. Půst a modlitba

Další reakcí, o které čteme, je půst a modlitba. Možná tyto dvě věci jsou ukazateli toho, zda se nejedná jen o citové vznícení a z toho plynoucí jen momentální lítost a zármutek. Když bychom četli celou knihu Nehemiáš, potom vidíme jednoho z nejlepších organizátorů. Postupně se z N. stává dnešní mluvou stavbyvedoucí a stavební dozor v jedné osobě, zároveň vynikající manažer. Přesto všechno se velmi často opakuje, že se N. modlil. Obvykle nám to k této skupině lidí neseďí. Zvykli jsme si lidi dělit na tzv. praktiky a mystiky. Praktik není příliš mystický, mystik není příliš praktický. Nehemiáš nám ukazuje, že obojího je třeba a že jedno bez druhého nefunguje. Problém toho, když pracujeme pouze na základě zdravého rozumu je v tom, že se z nás stávají pragmatici bez Božího vhledu do té či oné situace. N. jak se později ukáže, dokáže dobře organizovat druhé, poradí i se stavebními úkoly, ale on chce všechny tyto oblasti aby byly pod Boží vládou. Není to tedy tak, že na modlení bude Ezdráš, který to jako kněz má v popisu práce a Nehemiáš bude dělat ty praktické věci.

N. tedy poté, co prožije Boží dotek, se modlí a dříve než řekne o svém zápase druhým, řekne to, co prožívá, Bohu, což je lepší cesta.

Nehemiášova modlitba – poznání Boha a pokání

Pojďme se podívat na N. modlitbu. Je z ním patrné, že N. zná Boha a že zná jeho slovo. Neztratil s Hospodinem kontakt ani v exilu, tedy i když byl mimo chrám. Chtěl bych zde ukázat na tři věci.

Často se setkávám s povzdechem., že Bůh se mi vzdaluje. Někdy – ne vždy je důvodem to, že vlastně ani pořádně neznám jeho charakter, protože s ním příliš nežiji. Nejsem v nějaké vzpouře proti Bohu, jen si prostě jedu po svém. Někdy slýcháváme, že Bůh je tajemství, že ho naše slova nemohou pojmut. Z filozofického hlediska zřejmě ano, na

druhou stranu Pavel hovoří o tom, že skrze Ducha svatého se Bůh stává tatínkem. Tedy přes to, že Bůh je Bůh, je naším otcem, ne nějakým vzdáleným tajemstvím. Takovýmto otcem byl i pro Nehemiáše.

Nehemiáš svoji misi začíná osobním i zástupným pokáním. Právě skrze pokání si totiž uvědomujeme, jak na tom jsme a jaký je zázrak, že si Bůh používá nás. Není to tak, že my děláme Bohu milost, když mu sloužíme, ale on dělá milost nám, že nám to dovolí.

Tajemství Nehemiášovy ochoty následovat PB

Kniha je psána o 1 os. – tedy jedná se o autobiografii. N. zastával velmi důležité místo na dvoře, ale nakonec to zmiňuje až na konci kapitoly nebo až po modlitbě. Mám za to, že to není náhoda. To co mi rádi stavíme na odiv a na místo první – tedy naše zásluhy, či zásluhy našich dětí, blízkých, pro N. nehraje důležitou roli. Zřejmě pokud by to pro N. důležité bylo, potom by nikdy neodešel z Šúšanu – paláce pokladů. Díky svému postavení mohl N. dokázat to, co by nikdo jiný dokázat nemohl. Jeho postavení pro něj ale byl jen prostředek k naplnění B. cílů v jeho životě. Nebyl to životní cíl ani životní výhra. Proto měl svobodu vydat se zcela novým směrem.

Závěr:

V první kapitole knihy Nehemiáš máme před sebou vysoce postaveného muže, který se ale zároveň ukazuje jako muž modlitby a spoléhání na Boha. Zřejmě i proto má dobře vycvičené receptory na Boží hlas a tak když zazní Boží oslovení, Nehemiáš poslechne. Stává se nám příkladem nejen díky své ochotě a víře, ale i díky tomu, že

Boží dílo a jeho růst je pro něj v posledku důležitější než jeho dílo. Je příznačné, že požehnání proudí právě skrze takovéto lidi.

Otázky:

Prožili jste v nějaké oblasti Boží povolání? Jak se to projevilo?

Můžete se v něčem ztotožnit s Nehemiášem, co se reakce na Boží povolání týká?

Když jste četli vyznání M.L. Kinga – prožili jste někdy něco podobného? Co jste s tím udělali?

V čem vidíte v této kapitole největší inspiraci?

Nehemiáš projevuje určitý druh lítosti – jak a proč je tomu u nás tak často jinak?

Jak jde dohromady Nehemiášova postavení ve společnosti a jeho možnosti prosadit Boží dílo? Je to aplikovatelné i dnes? Máte s tím nějaké zkušenosti?

Nehemiáš 2

V první kapitole jsme opustili Nehemiáše „obtíženého“ božím povoláním. Nehemiáš prožije silné Boží volání ke stavbě Jeruzaléma, postí se, modlí se, vyznává hříchy...vypadá to, že už nic nemůže zabránit tomu, aby kolem sebe shromáždil další podobně smýšlející Židy možná zorganizoval nějakou vzpouru a vyrazil. Přesto se tak neděje a to dokonce několik měsíců.

Pokračování povolání

Stále se jedná o boj, který se odehrává pouze mezi Nehemiášem a Hospodinem a o kterém nikdo neví. Nakonec se jeho vnitřní zápas promítne i do výrazu tváře (Příslaví 15:13 Radostným srdcem zkrásní tvář, kdežto trápení srdce ubíjí ducha.) a to tak, že si toho dokonce všimne panovník, který se ho ptá, proč vypadá tak ztrápeně.

Všimněme si, že reakce Nehemiáše není reakcí akčního hrdiny, spíše naopak – N. se „velmi ulekl“. Můžeme se ptát, jak to, že se N. ulekl, když několik měsíců prožíval silné Boží volání. Měl by se spíše zaradovat, že mu Bůh dal vynikající příležitost jít s pravdou ven. Skutečnost je taková, že i když můžeme prožívat povolání, přesto se musíme vyrovnat s pochybnostmi, zápasy a strachem. Nakonec příkladem je sám PJ, který i přes svoje jasné povolání zápasí v Getsemane a prosí o sílu naplnit vůli otce. Jinými slovy není vůbec samozřejmé být k něčemu povoláný a zároveň vyjít. Ani N. „to neměl zadarmo“ a musel se přemáhat. Přesto ho strach neparalyzuje. Zároveň je vždy otázkou do jaké míry je na nás, abychom se vlamovali a rozkopávali dveře a do jaké míry je moudré a správné čekat na Boží načasování. Podívejme se na dva příklady – Mojžíš je odstaven na 40 let na poušť než se stane vůdcem Izraelců. Druhý příklad je ap. Pavel – Sk 9, 29 – 31. I on je na pár let odklizen. Nechci tímto říci, že kdo prožije povolání, má být odklizen, ale jen to, že Bůh si svoje cesty nakonec najde a to často jinak nebo v jiný čas, než bychom si představili. N. nereagoval hned poté, co ho Bůh oslovil, mezi B. oslovení a N. reakcí uplynulo pár měsíce

Podívejme se ještě na jeden moment – 2, 5 – "jestliže to králi uznáš za vhodné". Proč toto N. vyslovuje? Přece má jasné B. povolání, tak jaképak čekání na královo rozhodnutí! Vidíme zde obrovskou N. důvěru, že si Bůh svoje prosadí. Opak visíme na poušti, kde Izraelci tak dlouho reptají, ta dlouho se hádají s Bohem o to, o čem si myslí že je jeho vůle, až jim to Bůh dá – a skončí to zcela tragicky.

Sekulární sféra

Nyní opustíme otázku povolání a podíváme se na příběh z jiné perspektivy. Nevím zda jste si všimli, že příběh se zatím všude jinde, jen ne v chrámu nebo na posvátné půdě. Odehrává se na dvoře pohanského krále, tedy na místě z židovské perspektivy dosti pochybném. Když se zamyslíme na Nehemiášem, potom zřejmě většina jeho života ale i přemýšlení a úsilí se točila kolem různých zařizování, organizace a jiných „neduchovních“ oblastí. Nebyl kněz a tedy neměl nic společného s kultem. Přesto si ho Bůh povolává a

nejen to – využívá jeho vysokého postavení a z něj plynoucích schopností pro svoje dílo. Hospodin nepovolává N. aby se stal knězem, ani jiným duchovním, ale aby použil to, čím ho obdaroval. Podobný princip jsme mohli vidět u Mojžíše, Josefa, Daniela a dalších. Tito a mnozí další nebyli duchovní a přesto konali velké Boží věci. Odráží se zde novozákonní cokoli děláte, dělejte jako byste dělali pro Pána. Zároveň zde vidíme koncept celého Písma, které nedělí svět na duchovní a neduchovní, ale na oblasti, která jsou pod Boží vládou a které nejsou. Proto nikdo z vás, kteří pracujete v sekulární oblasti nemusí a ani nemá cítit pocit marnosti. Zároveň bychom se ale měli ptát, jak mohu právě na tom místě kde jsem, nebo tím, co jsem se naučil posloužit růstu Božího království, které v konečném důsledku přesahuje hranice církve.

Je příznačné, že mnohé svědectví, které slýcháváme na různých konferencích jsou svědectví misionářů, kazatelů a lidí pracujících na plný úvazek. Určitě je to dobře, zároveň by bylo dobře slyšet ve stejné míře svědectví o tzv. „obyčejných zápasech“ v práci, které ale vůbec nejsou obyčejné. Každá oblast v které se pohybujeme má něco zcela specifického a v každé oblasti se musíme učit počítat s Boží pomocí. Když jsem blahé paměti pracoval v elektrikářské dílně, tak jsem se učil řešit kam s očima, když na každé stěně vyselo x nahých dívčích těl. Toto skutečně řešit ve své kanceláři v Radě nemusím. Zároveň ale zase řeším jiné oblasti a věci a vše má své...vše bych se měl učit řešit s Pánem Bohem a všude – jak v církvi tam mimo církev jsem povolán abych byl požehnáním.

Nehemiášova komunikace

Všimněme si, že před tím, než N. odpoví, se modlí – již po několikáté. Opět se projevuje organizátor a modlitebním v jednom. Opět se projevuje, že jedno bez druhého je na vratkých základech. Možná i díky tomu, že nejdříve mluví o lidech a svých plánech s Bohem, není jeho odpověď jakési zamotané tlachání. Poté ale začne udávat zcela jasná data. Udává na jak dlouho chce odejít, chce doporučující listiny, doprovod a materiál. Možná bychom si řekli, že je to všechno příliš manažerské, že by správná odpověď měla být něco ve smyslu, že Pán

Bůh se postará, že to všechno vyplyne ze situace, nebo kdyby byl v některých našich sborech tak by král slyšel odpověď, že to ještě musí uzrát. Možná bychom N. vyčetli, že udává čas, jak dlouho v Jeruzalémě bude, když přece „Boží časy jsou nevyzpytatelné“. N. komunikace připomíná Ježíšovo „vaše slovo budiž ano, ano, ne, ne, co je nad to, budiž ze zlého“. Pochopitelně bychom zřejmě měli použít ve své komunikaci více, než tato dvě slova – Ježíšův apel je – vaše komunikace budiž jasná. Pavel v knize Korintským přirovnává komunikaci k jasnému hlasu polnice. V 1 Korintským 13:11 čteme: „Dokud jsem byl dítě, mluvil jsem jako dítě, smýšlel jsem jako dítě, usuzoval jsem jako dítě; když jsem se stal mužem, překonal jsem to, co je dětinské.“ Co znamená mluvil jsem jako dítě? Zřejmě to, že dítě nedokáže vždy přesně říci co chce, co cítí. Nedávno mi žena řekla, že více než zlobení ji u Martina (5 let) vadí, že stále není přesně schopen povědět, co mu je.

Královi se muselo s N. dobře jednat, protože bylo jasné, co N. chce. Je jasné, že ne vždy to takto v životě funguje, že ne vždy jsme schopni mít vše tak dobře srovnané jako N., zároveň nám hrozí, že nemáme srovnané vůbec nic nebo jen málo. Zároveň je pravdou, že až když se pokusíme to, co chceme udělat „obout“ do slov, zjistíme, co vlastně chceme.

Uvedu příklad. Dlouhou dobu jsem pocítoval, že toho je na mne skutečně hodně, že ve své službě pracovníka pro mládež nestíhám a že bych potřeboval pomoc. Dostal jsem člověka k ruce a najednou jsem byl nucen pro něj napsat, co by měl dělat – jakýsi job description. Tedy obléci do slov svůj pocit, že potřebuji někoho k ruce. Najednou jsem zjistil, že není vůbec snadné. Tedy cítím, že bych někoho potřeboval, že nestíhám, ale kde je konkrétně problém? Zrovna tak, když se mě někteří ptali, proč vlastně dělám, co dělám a jaké jsou moje potřeby. Cítil jsem, že to co dělám, má smysl, ale jaký? Že mám potřeby, ale jaké? Musíme si klást i otázky proč existujeme jako sbor, a jaké jsou naše konkrétní potřeby. Kniha přísloví hovoří o tom, že „kde není vidění, lid pustne“. Abakuk 2, 3 píše, že „vidění už ukazuje k určitému času, míří neomylně k cíli; prodlévá-li, vyčkej, neboť

přijde zcela jistě, zadržet se nedá." N. na rozdíl (někdy) od nás věděl, proč dělá, co dělá a kam jde.

Kdosi řekl, že jedna věc je dělat věci správně, druhá potom dělat správné věci. Je potřeba obojího, nicméně základ je dělat správné věci. Ještě jedna myšlenka: Můžeme život zmarnit tím, že se zahltíme mnoha aktivitami, které ale nevedou k cíli. Můžeme řídit zcela bezcennými scénáři, které jsou neslučitelné s tím, na čem nám v životě záleží. A tak mohu být skutečně velmi zaneprázdněný, pouze s jedním detailem – dělám věci, které dělat nemám.

Protivenství

Přes všechny dobré začátky přichází problémy. Čteme o jakémisi Sanbalatovi a Tobiášovi. Než se v příštích zastaveních podrobněji podíváme na způsoby, jakými usilovali zničit Boží dílo, tak se podíváme, o koho šlo. O Sanbalatovi se dočítáme v Neh. 28, kdy jeden ze synů nejvyššího kněze Jojady byl Sanbalatovým zetěm. Tedy pokud byl S. součástí rodiny kněze, musel klást Hospodina alespoň formálně na první místo. Nejednalo se tedy o jakéhosi naprostého odpadlíka. Tobiáš znamená „Jahve je dobrý“, jeho syn se jmenoval Jóchanan – tedy Jahve je milosrdný (Neh 6, 18). Opět vidíme, že se nejedná o odpadlíka. Nevíme přesně, zda se jednalo o Židy nebo polovičního Židy, ale podle jejich jmen a příbuzenských svazků bychom od nich takovouto zášť a problémy nečekali. Princip, který se zde ukazuje je, že krize a problémy mohou přicházet z míst, lidí, kde bychom to nečekali. Na jednom místě píše Žalmista následující: Žalm 55:13 „Není to nepřítel, kdo mě tupí, to bych přece snesl; nade mne se nevypíná ten, který mě nenávidí, před tím bych se ukryl, 14 jsi to však ty, člověk jako já, můj druh a přítel! 15 Ten nejlepší vztah nás pojil, za bouřného jásotu jsme chodívali do Božího domu.“

Jinak řečeno – když mě dělá problémy šéf, tak je to hodně nepříjemné, ale alespoň to od něj čekám a proto to snesu. Když ale dojde

k problémům od Sanbalatů a Tobiášů, je to zlé a někdy horší než od zmiňovaného šéfa.

Závěr

Na tomto místě Nehemiáše opustíme. Shrňme si: Nehemiáš dokonává svoje povolání tím, že překoná jistý strach, který ho přepadne před králem, zároveň Boží vůli nijak neovlivňuje a důvěřuje Bohu. Ukazuje se, že Bůh si používá N. zcela sekulární povolání a tedy že i naše práce není nic neduchovního. Boží království má potenciál růst všude. N. dokáže o svém poslání i jasně komunikovat. Ví co chce a ví kam jde – proto dokáže to co prožili odít do slov. Naším problémem může být, že sice cosi pocítujeme, ale vlastně nevíme co. Že se angažujeme v mnoha oblastech, které jsou ale z hlediska Božího povolání a vlastně i našeho života bezcenné. Nakonec jsme svědky toho, že to není král, ale N. soukmenovci, kteří začnou dělat problémy, což je mnohdy těžší,

než když bychom dostali direkt zvenčí...Jak se s tím N. vyrovná uvidíme až příště.

Otázky:

Nehemiáš sice prožije povolání, ale nejde to hned. Proč takto Bůh jedná (nejen s Nehemiášem)? Co nás tím učí? Jaká je vaše zkušenost?

Jak se vám daří propojovat duchovní a sekulární (světskou sféru)? Vidíte v těchto oblastech zásadní rozpor? Vidíte pro sebe nějakou inspiraci u Nehemiáš?

Jedna z charakteristik Nehemiáš je jasná komunikace. Proč myslíte, že tomu tak bylo?

Jak chápete rozdíl mezi dělat věci správně a dělat správné věci? Uveďte nějaký příklad ze života.

I když Nehemiáš pracuje ne Božím díle, brzy se dostavuje protivenství a to dokonce od vlastních lidí. Prožili jste něco podobného? Jak jste se s tím vyrovnávali?

Nehemiáš 3 a 4

Pro zopakování – Judejci pod vedení Nehemiáše odchází do Jeruzaléma obnovit ruiny Jeruzaléma a chrámu. Z počátku jde všechno velmi dobře, dostávají povolení k odchodu od krále a spolu s povolením i doporučující listiny. Cesta je otevřená, Nehemiáš pro svoji resp. Boží vizi získává i značný počet pomocníků a společně odchází stavět Jeruzalém. Třetí kapitola je podrobným popisem jmen a toho, kde kdo pracoval. Vidíme, že se do budování hradeb zapojili nejrůznější profese – mastičkář, velekněz, nevolník, kněží, zlatník atd. a že se nikdo nevymlouval, „že k tomu není obdarovaný“. Někdy jsou věci, kdy není až tak třeba zkoumat svoje obdarování – potřebná je ochota a touha. Vv. 3, 38 čteme, kde lid bral energii – „lid byl srdcem při práci“. Tento princip platí nejen při aktivitách, které se týkají Božích věcí, ale pochopitelně platí i zde. Jde o to, že se jen těžko

slouží, když u toho člověk nemá srdce. Když sloužím jen z pocitu že musím nebo dokonce z pocitu viny. V 1 Tim 1, 12 čteme, že Pavel „děkuje Pánu, který ho uznal za spolehlivého a určil ke své službě“. Postoj zde je, že já nemusím sloužit, ale já mohu složit, já chci sloužit. Jinými slovy služba Bohu je především výsada. To, jak moc lid měl při práci srdce a jak moc to bylo důležité, se ukázalo při stoupajících útocích a nepříjemnostech. Mám na mysli to, že na rozdíl třeba od Izraelských, zde nečteme nářky „proč jsme nezůstali doma“, ale naopak vidíme touhu dílo dokončit. Nevidíme podmínky, které klade Nehemiáš PB, ale oddanost a ochotu, ať jedná PB. Obávám se, že pokud v naší službě nebude srdce, potom nastane efekt jako když auto jede bez oleje – dříve či později se zadřeme.

Dobry konflikt

Na konci třetí a ve čtvrté kapitola jsme svědky rostoucího napětí a konfliktů. Jaký je zde důvod konfliktu? Poslušnost PB. Toto je důležitý moment. Konflikty mít budeme, ale otázka zní proč? Ptám se sám sebe ale i vás, kdy jste měli naposledy konflikt díky věrnosti PB. Díky tomu, že jsme zůstali věrní principům Božího království z kterých jsme odmítli slevit. Dnešní unavený postmoderní křesťan se svým mottem „hlavně nebýt fanatik“ jistě mít konflikty kvůli své víře mít nebude. Proč? Protože se s vírou schoval za zdi kostela. Při psaní tohoto kázání jsem si musel klást otázku – co tě stojí tvoje víra? Nestává se milost, kterou přijímáš milostí lacinou? Dokážeš jít díky svým křesťanským hodnotám s kůží na trh? Zde si znovu musíme připomenout, že křesťanství neroste z přebytku, ale z oběti. Nedávno jsem dostal dopis, kde mj. byl povzdech, že jako sbor neoslovujeme zdejší komunitu. Je to smutná skutečnost a je otázkou co s tím, nicméně zde byl i návrh – zaplaťme další dva lidi na plný úvazek, kteří se budou místní komunitě věnovat. Zajímavá a smutná dedukce – prostě něco nefunguje jak by mělo, zaplaťme si lidi, kteří to udělají. Postrádal jsem zde ještě jeden rozměr – co my, tedy ti, kdo chodí do tohoto konkrétního společenství? Možná důvodem stavu, který byl popsán ve zmíněném dopise není to, že jsme si nenajali další misionáře nebo kazatele ale to, že zde sedí tzv. anonymní křesťané – tedy skupina, která sice věří, ale nechce si komplikovat díky víře

život. A tak o víře raději mlčí. Prosím, abyste to brali tak, že tato slova káži především sám sobě.

Naštěstí ale Nehemiáš a jeho přátelé si svojí vírou život komplikovat nechali. Pojdme se nyní podívat na několik způsobů jak se je jejich nepřátelé snaží zlikvidovat a vůbec to, jak vypadá konflikt. Vv. 3, 34 čtete otevřený výsměch – kdo si myslíte že jste, abyste to co děláte dodělali. Otevřeně řečeno když vidíme soupis profesí, které budovali stavbu, tak nás napadá to samé...

Logické klamy v řeči a způsoby manipulace

V tomto případě nepřátelé Judejců používají logický klam - což je tvrzení, které porušuje zásady logické argumentace. Konkrétně zde vidíme argument „ad hominem“ – tedy argument kladivem, který je špatný v tom, že místo argumentace hodnotí jejího předkladatele či nositele. Jedná se o jeden z nejčastěji používaných špatných argumentů, kdy místo argumentace zesměšňujeme či zlehčíme oponenta. V naší mluvě to vypadá tak, že řekneme – podívej se na sebe a pak něco říkej. Zde čtete argument – jste ubožáci a tak to nedoděláte. Zde platí, že při rozhovoru ale ani při diskusi bychom nikdy neměli útočit na člověka – především bychom se měli přít s jeho názory nebo i jeho skutky ale ne srážet dotyčného jako osobu.

Druhý argument vychází z vlastních řad – jedná se o tzv. „unáhlené zobecnění“. Konkrétně to znamená usuzování na vlastnosti celku na základě příliš malého vzorku. Určitě v Jeruzalémě byli lidé, kteří byli unaveni, určitě tam stále byli sutiny, ale na druhou stranu jsme pár veršů před tímto četli, že hradby byly již z poloviny dostavěny a že lid byl srdcem při práci. Myslím, že i tento druhý argument někdy používáme – nikdo už nemůže, všem to tady leze na nervy, dnešní malé děti jsou hrozně nevychované, církev je hamižná, všichni si to tady myslí atd. Jedná se o argument často útočící na city který je nebezpečný ve svém zobecňování.

Třetí argument je popsán vv. 4, 3 – tzv. argument strašák (straw man) – jeho pointa je jednoduchá – rozcupovat protivníka na cucky.

Pochopitelně ne fyzicky, ale argumentačně. Prostě vyberu nějaké slabé místo a protivníka zničím..

Př: Křesťané tvrdí, že jim jejich víra pomáhá unést těžké životní situace. Proto jsou slaboši, protože tyto situace neunesou sami.

V našem textu se nejednalo jen o argumenty ale fyzickou konfrontaci – prostě tam vnikneme a zničíme je. Což je další „argument“ – nech toho nebo naopak udělej to, nebo tě zbiji.

To co jsem chtěl ukázat je, že N. a spol. byli vystaveni velkému tlaku i manipulaci. Zároveň i to, že podobných manipulativních způsobů se můžeme dopouštět i my jen proto, abychom dosáhli svých cílů. Problém může být, že cíle dosáhneme, „pouze“ se mineme s Boží vůlí v našem životě. Podívejme se na závěr jak v tom obstál Nehemiáš.

Modli se a pracuj jako odpověď

V 4, 3 – modlili jsme se a strážili. Dobře to připomíná ono známe „ora et labora“ – modli se a pracuj. V NZ se na několika místech hovoří o bdělosti: Buďte bdělí, váš protivník ďábel obchází jako lev řvoucí a hledá, koho by pohltil. 1 P 5, 8, Buďte bdělí, stůjte pevně ve víře. 1 Kor 16, 13, na jiném místě čteme, že ďábel přichází v rouše beránčím atd. Nevím, zda skutečně na existenci ďábla věříme. Pochopitelně teoreticky ano, ale já nemám na mysli čemu věříme teoreticky.

Představte si, že bychom věřili, že existuje bytost, která má velikou moc, která se o nás uchází a která nás nenávidí. Která se uchází nejen o nás, ale i o naše blízké, děti atd. A nejen to – zároveň bytost, která je vždy připravena nás zničit a které se to v případě mnoha lidí ale i sborů podařilo. Možná, že bychom více pochopili, co to znamená být na stráž, být bdělí. Nehemiáš vnímá, že pokud má dostavět hradby, musí část lidí „obětovat“ na stráž. Obětovat proto, že tito lidé nestaví, nepracují, jen vyhlíží, stojí, pozorují. Asi víte, kam mířím – bez tohoto prvku se naše služba stává velmi zranitelná. Stejně tak ale i náš život. Mám na mysli naši stráž – tedy to, že před silami zla neobstojíme jinak, než když budeme na stráž – tedy připraveni nenechat sebe ani své blízké, aby byli vyrváni zlým. Zlým, který pracuje mj. i skrze nejrůznější manipulativní a zavražďovací způsoby o kterých jsem již

hovořil. Všechno co se kolem Judejců dělo vlastně mělo vést k jedinému cíli – ke strachu a k zastrašení. Boží lid, který se bojí, ztrácí slanost, ztrácí schopnost naplnit svoje poslání. Zřejmě i hřích se rodí ze strachu. Je mnoho strachů, které nás obklopují a asi neexistuje člověk, který by se něčeho nebál. Proto klíčové slovo N. je nebojte se a pamatujte – z těchto dvou imperativů vyplývá výzva: bojujte, ale ne především za sebe, ale za druhé. Vv 4, 8.

Závěr

V celé knize N. vidíme pracovitěho člověka, který se často modlí – je v těsné blízkosti Boha a to mu dává sílu k překonání strachu. Tímto nakazil i svoje okolí. Zároveň pokud jen absence strachu, tak to vede v egocentrismu. Proto je zde ono pamatujte na Hospodina. Vaše odvaha neplyne z vybuzení vnitřní energie ale z toho, že na vaší straně je Hospodin.

Na úplný závěr bych chtěl poukázat na v 4, 15 – čtete zde slovo o mužích stejně tak vv 8 – bojujte za svoje ženy a děti. Vidíme zde obraz muže chránícího ne destruuujícího, kterému se raději člověk vyhne. Muže, který se obětuje a který stojí na stráži. R. Rohr – str. 151

To co jsem četl není nic proti ženám. Jediné co jsem chtěl povědět a k čemu bych se chtěl ještě vrátit je co je vlastně role muže a kdo muž

je. V obnovující se Jeruzalémě muž N. svoji roli slnil i jako boží člověk i jako muž...

Otázky:

V čem je nám Nehemiáš příkladem co se konfliktu týká? Kdy je selháním do konfliktu nevstoupit?

Pozorně si přečtěte kapitolu o logických klamech – tedy klamech v komunikaci. Diskutujte nad tím, s jakými se nejčastěji setkáváte a jaké vy používáte.

Jak ve svém životě dokážete skloubit „modli se a pracuj“? Proč je zavádějící křesťany dělit na „duchovní“ a na „praktiky“?

Jak vnímáte termín „duchovní boj“? Vnímáte jej spíše teoreticky nebo i reálně? Jak se vaše vnímání této oblasti projevuje v realitě?

V čem je vám Nehemiáš v této kapitole největším příkladem?

Nehemiáš 5

Úvod

Když se podíváme na kapitoly 4 – 6, potom bychom je mohli pojmenovat jedním slovem – boj. Možná bychom čekali, že Bůh dá N. odměnu za jeho poslušnost, kterou by byl pokoj a klid. Jenže opak je pravdou. Odměnou za N. poslušnost jsou problémy nebo slovy nadpisů – boj. Pokud bych to měl vyhrotit, potom bych řekl – pokud chcete problémy, následuje Krista. Nicméně tento pohled je pohled

z N. perspektivy. Podívejme se podrobněji co se stalo a o co vlastně šlo.

Otázka majetku

Izraelcům nastávají problémy ekonomického a sociálního rázu. Chudí nemají na obživu, začínají se zadlužovat. Bohatí toho využívají a začínají provozovat lichvu. Úrok na který půjčují N. pojmenovává lichvou a pochopitelně odsuzuje i to, když místo úroku se lidé smi prodávají do otroctví. Sice to v této době byla poměrně běžná praxe, nicméně to není omluvou. Jakoby se zde opakovala jedna věc – jakmile začne jít o majetek, z lidí se stávají bestie. Najednou jdou ideály stranou. Jakmile možno si vydělat nebo přijít ke slušným penězům a zde platí účel světi prostředky. Zřejmě ne nadarmo Pavel na jednom místě píše, že zdrojem všeho zla je milování peněz. Tedy ne peněz, ale milování peněz či majetku. Na tomto místě čteme, že jistá skupina lidí zneužije postavení jiných a místo budování hradeb a chrámu začínají budovat svoje dobré bydlo. Zůstaňme chvíli u otázky peněz. Když se podíváte na Ježíšova podobenství, je zajímavé si všimnout, že většina z nich se týká majetku. Království boží není přirovnáváno k jakýmsi abstraktním principům, ale k majetku. Možná bychom od Bible resp. Ježíše čekali vzosnější přirovnání. Jenže JK dobře znal člověka a dobře věděl, že majetek nám až tak lhostejný není. Když se podíváme na příběhy velkých Božích lidí, potom často je Bůh připravoval na jejich poslání tím, že jim sáhl na majetek. V dnešním postmoderním světě je moderní se zmítat v krizi víry. Někdy je to pochopitelné, někdy se ale jedná pouze o krizi Evropanů, majících všechno. Bůh však lidem místo krize víry často způsobil krizi financí. Abraham...bohatý muž...poutník, Mojžíš – princ...pastevec, Job...z 10 + 1 na smetiště atd. Sám osobně jsem zažil moment, kdy jsem přišel na parkoviště a na něm už nestál Opel, protože ho někdo ukradl. Najednou bylo pryč cca. 170000 Kč. Tedy v té době zhruba roční plat. Nebo když jsem naletěl jednomu člověku a opět bylo mnoho tisíc pryč. Když se vrátím ke ztracenému auto, potom pro mne bylo zajímavé, když mi policisté řekli, že lidé, kterým se to stane prý „šílí“ – protože jde o majetek. Nemusíme ale o peníze jen přicházet, jsou i způsoby, jak vydělat a ty ne vždy jsou čestné. Ale

jde přece o zabezpečení rodiny, o možnost vydělat si na zasloužený odpočinek atd. Prosím, aby mi bylo rozuměno – nekritizují bohatství, ale lásku k bohatství. Nehemiáš nekritizuje velmože že jsou velmoži, ale že hromadí peníze zakázaným způsobem. Nakonec majetek je požehnáním od Hospodina, nicméně aby byl požeháním, nesmí se stát Hospodinem. Myslím, že v této věci je dobré povědět pár praktických rad. První je naučit se žít s radostí a vděčností z toho, co mám. Druhá dokázat se smířit s tím, že jisté věci mít nebudu a zároveň tyto požitky přát těm, kdo je mají. Třetí – raději se naučit odepřít si a to třeba i hodně, než žít na dluh. Čtvrtá – naučit se dávat na Boží dílo a potřebným vůbec. Na závěr tohoto odstavce o penězích – kdosi řekl, že aby se uskutečnilo duchovní probuzení, musí se probudit naše peněženky – tedy odvaha a víra dávat.

Otázka spravedlnosti

Otázka spravedlnosti – v kázání na hoře čteme o blahoslavených, kteří touží po spravedlnosti. Nemyslí se po ospravedlnění Bohem, ale po sociální spravedlnosti. Často se nespravedlnost veze po těch, kteří jsou nejslabší a kteří se tedy nemohou příliš bránit. Písmo nám na mnoha místech připomíná náš úkol se těchto lidí zastat nebo pozvednout hlas, pokud se děje nespravedlnost. Asi si řekneme – znamená to, že máme někde podepisovat petice? Možná také, ale především to může znamenat zastat se slabšího a utiskovaného. Zvednout hlas, pokud se děje bezpráví a nepravost. Toto se děje jak v církvi – nakonec příkladem je i tento příběh, tak v sekulárním světě. Všude se vyskytují lidé, kteří druhým šlapou na krk a kterých se druzí bojí. Vždy je snazší se jim vyhnout nebo koukat s nimi být zadobře. Uvedu dva příklady – před rokem jedna dívka neudělala předmět u maturity. Problém byl v tom, že jsme jí zrovna zkoušel. Po maturitě, když jsme navrhovali známky jsme šli do ředitelny a bylo nám řečeno, že by bylo dobré, aby maturitu udělala, protože má rodiče na jakémisi vlivném postu. Neřeknu jak to dopadlo, ale co je jednoduššího než jí nechat? Příklad druhý – dělal jsem vizitaci na jednom sboru, kde doslova řádl jeden člověk. Dokázal rozložit sbor – sám se svojí rodinou. Neskutečně škodil, choval se nespravedlivě. Měl jsem s ním mít rozhovor a teď se ve mne odehrával dvojí pocit – nech to být a nehádej se s ním nebo to

nenech být, ale budou problémy. V obou případech si myslím, že jsem věděl, co je spravedlnost, ale nechtělo se mi jít do konfliktu. Zároveň ale Ježíš říká, že po spravedlnosti máme doslova žíznit. Myslím, dokážeme být spravedliví, když se jedná o naši osobu nebo blízké, ale zde vidíme, že se jednalo o slabé a utištěné. Ještě jednu vlastnost zde u N. vidíme – má zájem o lidi. Nedávno za mnou přišel jeden kamarád po mé operaci a řekl mi. „Prosím tě nedři se tak, až to s tebou jednou sekne, tak budeš církvi ukradený a nikdo po tobě ani neštěkne.“ Řekl to hodně naturalisticky, myslím, že to snad tak není a nebude, zároveň zkušenost i z vlastní rodiny mi ukazuje, že to tak klidně být může. Prostě když se člověk dostane na chvost a to díky jakýmkoli problémům, najednou je sám. N. nenechal lidi na chvostu samotné, staral se o ně i když nebyli tak vlivní.

Tajemství autority a láska jako princip

Nakonec N. konfrontuje velmože s jejich špatným chováním a ti přiznávají, že udělali chybu – což je jim třeba přidat k dobrému. Nicméně bych se chtěl podívat ještě na jeden rozměr. Všimněme si, že N. apeluje na oblasti, které sám dělá. Ve verši 18 hovoří o tom, že mohl klidně uplatňovat na co měl nárok, ale vzhledem ke složité situaci – konkrétně protože si uvědomil, jak na jeho lidech těžce spočívá služba, se svých výhod zřekl. Tímto se lišil od těch, co byli před ním – v15. Neudělal to jako gesto, nebo jako důvod aby měl alibi, ale protože soucítil s lidmi. Tedy regulativem jeho chování je láska, která se přetvořuje v čin. Tedy nekončí jen u slzavého povídání o lásce k lidem a Bohu. Jde o to, že si můžeme splést lásku s pocitem, kdy připomínáme alkoholika sedícího u baru ve chvíli, kdy jeho rodina potřebuje pomoc, který barmanovi se slzami v očích říká „opravdu miluji svoji rodinu“. Zároveň ale skutečnost, že to co chce po druhých žije, mu dává autoritu. Vím jako kazatel, o čem hovořím. Dlouho jsem hovořil o tom, že sloužím Bohu na plný úvazek a že mám výsadu povzbuzovat druhé ke službě. Jenže jsem si uvědomil, že sice pracuji na plný úvazek, ale otázka je, co dělám nad tento svůj úvazek. Přece všichni slouží nad svůj plný pracovní úvazek. Co chci ale ještě ukázat je princip, že tajemství autority je v integritě. Tedy česky řečeno, že se skutek a čin nerozcházejí a pokud se rozcházejí,

potom že to dokážu přiznat. U Nehemiáše se skutek a čin nerozcházel. Toto si asi nejlépe uvědomujeme při výchově dětí – tedy když od nich něco požadujeme a sami děláme opak. Pak se těžko něco vymáhá a pokud ano, potom jen z pozice síly a to je málo. Jenže to co N. vedlo k popisovanému postoji byla láska ke svému lidu. Tímto se N. stává předobrazem Krista, který se vzdal na to, na co měl právo a obětoval se za nás.

Otázky:

Jak moc pro vás znamená majetek? Jak jste na tom s dáváním?

Proč Bůh někdy lidem sáhnul na majetek (viz. uvedené příklady)?

Proč je pro nás majetek tak důležitý?

Jak si představujete „usilovat o spravedlnost“? Jak to konkrétně naplňujete ve svém okolí?

Jak u Nehemiáš vidíte propojení lásky a autority?

V jaké oblasti u vás probíhá největší zápas o integritu (spojení slova a skutku)?

Nehemiáš 6

Stále jsme konfrontováni s bojem a nejrůznějšími nástrahami. Nedáno jsem slyšel rozhovor s bezdětnými rodiči a na otázku proč nemají dítě, odpověděli něco ve smyslu, nechceme ho přivádět do tohoto slzavého údolí. K podobným pohledům došli i někteří filozofové když svoje hledání uzavřeli tím, že život je absurdní a nesmyslný. Nakonec i naše doba hovoří o krizi smyslu. Jenže Pán Bůh nám dává jinou perspektivu, ne perspektivu štěstí, ale smyslu. Pokud člověk má

smysl, potom snese i velkou míru strádání. Smysl Nehemiášova života byl naplnit úkol, který před něj Bůh postavil.

Dostáváme se do bodu, kdy se úkol jakoby naplňuje, kdybychom čekali, že je možné dát ruce do klína, protože hradby jsou postaveny. Nepřátelé ale pracují dál na své misi rozbít Boží dílo. Pojďme se podívat, jak se o to pokouší.

Vv 2 – 3. „Nehemiáši pojď si popovídat“. Nehemiáš sice věděl, že by riskoval, ale dává jim zajímavou odpověď – v. 3. „Nesejdu se s vámi, protože konám veliké dílo, od kterého nemohu a ani nechci odejít.“ Proč? Protože se nechci rozptylovat. Myslím, že nám zde Nehemiáš může být inspirací a to zaměřením na úkol, který před něj Bůh postavil. Doba, ve které žijeme je charakteristická neskutečnou roztržitostí plynoucí z mnoha nabídek, které jsou zákeřné v tom, že jsou všechny dobré. Jenže pro dobré se stává, že mineme nejlepší. Mám na mysli dva rozměry, které jsou v životě důležité. První oblastí je povolání Bohem. Ne každý ví, co v současné chvíli je Boží vůle pro jeho život, navíc ta se může měnit, ale stojí za to ji hledat a následně žít. Druhá je životní etapa, kterou procházíme (student, otec, matka...). Každá tato etapa má v sobě něco jedinečného a je dobře ji nepromarnit.

Mnoho lidí dnes běží životem, má pocit únavy a nakonec jakoby jim život mizel mezi prsty. Jsou jako člověk, který se dře s tím, aby postavil žebřík ale má to jeden háček – staví ho ke špatné zdi. A tak stojíme před otázkou – Bože dělám to, co dělám správně a chceš vůbec, abych to dělal? Nehemiáš věděl do dělat má a to definovalo i to, čemu nebo komu řekl ne.

Druhý útok přichází skrze otevřený dopis. Prý se říká – jedná se o velmi nekonkrétní sdělení – kdo to říká. Navíc se jedná o zjevnou

zjevná lež. Nepřátelé Nehemiášovi vysílají jakousi podivnou mlhu. „Tak se říká, někdo říká.“ Nehemiášova odpověď je jasná – je to lež. Kdosi řekl, že pokud mluvíš pravdu, nemusíš si pamatovat, co jsi kdy řekl. Naopak člověk, který lže nebo pomlouvá, snadno znejistí – sice už neví přesně, co kdy komu řekl, ale tuší, že řekl něco ošklivého nebo nepravdivého.

Nehemiášovi protivníci lžou. Zastavme se u problému jazyka obecněji. L. Feuchtwanger napsal: „Člověku je třeba dvou let, aby se naučil mluvit a šedesáti let, aby se naučil držet jazyk za zuby.“ V podobném duchu píše i Jakub 2: Všichni přece mnoho chybujeme. Kdo nechybuje slovem, je dokonalý muž a dovede držet na uzdě celé své tělo. Dáváme-li koňům do huby udidlo, aby nás poslouchali, můžeme tak řídit celé jejich tělo. Nebo si představte lodi: Jsou tak veliké a jsou hnány prudkými větry, ale malé kormidlo je řídí, kamkoli kormidelník chce. Tak i jazyk je malý úd, ale může se chlubit velkými věcmi. Považte, jak malý oheň může zapálit veliký les! I jazyk je oheň. Je to svět zla mezi našimi údy, poskvřňuje celé tělo a ničí celý náš život, sám podpalován pekelným plamenem. Všechny druhy zvířat i ptáků, plazů i mořských živočichů mohou být a jsou kroceny člověkem, ale jazyk neumí zkrotit nikdo z lidí. Je to zlo, které si nedá pokoj, plné smrtonosného jedu

Síla jazyka je v tom, že nám vykresluje to, kdo jsme. Jinými slovy slyšíme-li o sobě, že jsme tlustí, hubení, pyšní, hloupí, pak tak sami sebe s největší pravděpodobností budeme vnímat. Pokud o druhých slyšíme, že jsou... dosad'te si, co chcete, pak je tak budete vnímat. A to platí jak pozitivně, tak negativně.

Nakonec i staročeské dobrořečit nebo zlořečit v sobě spojuje požehnání nebo prokletí s řečí. Stejně je to v latině (bene-dictus, maledictus). V tomto případě prokletím nemusí být jen přímo vyřčené „proklínám tě“, ale i zlá, „maligní“ slova o někom. Naopak požehnání není jen vyslovené slovní spojení „žehnám ti“, ale i když o někom nebo s někým dobře mluvím. Prostě slova mají obrovskou moc a někdy tuto realitu bereme na lehkou váhu, anebo to naopak dobře

víme a proto jazyk používáme jako kladivo. Když nikoho nemůžeme „sejmout“ skutečným kladivem, použijeme jazyk. A dodejme... ono to funguje.

Nehemiáše ale ani útoky skrze pomluvy nezastaví a vlastně jim ani nevěnuje pozornost.

Nehemiášovi nepřátelé se ho snaží vylákat do chrámu.

Kapitola 6

Vv 6 – 9 vidíme, že opozice se pokouší Nehemiáše zastrašit a to tím, že mu sdělují pomluvy typu „říká se“. Srv. Text s Jk 3, 3 – 10. Proč má jazyk takový smrtící potenciál?

Ve verši 3 čteme, že Nehemiáš se nechce nechat rozptylovat. Ví co, proč a s kým dílo koná. O naší době se tvrdí, že je plná rozptýlení, že

těžko věci dotahujeme. Jak jsi na tom ty? Dokážeš se soustředit na cíl? Zvláště pokud se jedná o službu Bohu, kde jen můžeš, ale nemusíš?

Všimněte, jak reaguje Nehemiáš (vv 8) Může to být inspirace pro nás? Jak zvládáš svůj jazyk ty a jaké máš zkušenosti z práce/ze sboru?

Ve verši 10 vidíme, že nepřátelé Nehemiáše chtějí svoje nečestné chování zduchovnit (kdo by odmítl setkat se v chrámu). Setkali jste se s podobným přístupem v církvi? Kde nám tento přístup může hrozit?

V textu se dvakrát píše o strachu. Strach má podobně jako jazyk potenciál ničit náš život a Boží dílo. Jak? Srv. Jan 4, 18 – jak strach souvisí s láskou?

Je něco (někdo), před čím máš strach? Jak se s tím vyrovnáváš?

Co tě na této kapitole nejvíce oslovilo?

Nehemiáš 8

Pokud si pamatujete na předchozí výklad, potom jsme si všimli důležité zmínky –Neh 6, 16 kde čteme, že „hradby byly dostavěny“. Tedy nebyl vystavený celý Jeruzalém, ale byla dostavena jeho obrana. Dočítáme se, že se děj odehrává první den sedmého měsíce. Jednalo se o měsíc tišri. (Znalci hebrejštiny hovoří o tom, že slovo tišri pochází akkadským a aramejským slovem znamenajícím začít.) Zmiňuji to proto, že měsíc tišri byl prvním měsícem v občanském židovském kalendáři, který je spojený se svátkem Roš ha-šan. Toto zmiňuji jen abychom si celý děj dali do kontextu židovského

kalendáře, pro výklad to není důležité, protože se v našem textu nezmiňuje odkaz na tento svátek.

Na okraj...

Znamením měsíce Tishri v zodiaku jsou váhy. V židovském pojetí pak váhy symbolizují Boží soud, ke kterému dochází během prvních deseti dnů tohoto měsíce. Na začátku měsíce Tišri židé slaví Roš ha-šana (doslova „hlava roku“) Podle židovské tradice byl v tento den stvořen svět. Jedná se o první z Vysokých svátků („Dny bázně“, „Dny úcty“, „Deset dní pokání“, „Hrozné dny“), jenž jsou nejdůležitějšími dny v židovském roce.

Bible zmiňuje svátek Roš ha-šana pod názvy: Zichron tru'a - upamatování trubením: Tento název odráží zvyk trubení na šofar. Jom tru'a - Den trubení. (např. Lv 23, 24)

Dalším označením svátku je Jom ha-zikaron (Den vzpomínání). Toto označení vychází z toho, že by se měl člověk zamyslet nad svými skutky. Rabínská literatura a liturgie sama, popisuje Roš ha-šanu jako Jom ha-din (Den soudu). Podle Talmudu jsou v tento den otevřeny tři knihy a celý svět je souzen. Osoby zcela spravedlivé jsou zapsány do Knihy života; velcí hříšníci jsou zapsáni do Knihy smrti a všichni ostatní do tzv. Knihy prostředních, kde mají až do svátku Jom Kipur (10 den měsíce Tišri) možnost napravit se a zvrátit osud. Mimo jiné ale dle živost tradice byl první den měsíce Tišri dokončeno stvoření člověka a Noe vypustil z archy holubici.)

Slova o slově

Tato kapitola ukazuje jednotu Nehemiášova projektu. Jde o to, že skutečnou jistotu nakonec nemůže přinést ani pevná hradba, dokonce ani ne chrám, ale poslušnost a důvěra Hospodinovu zákonu. I proto se v této knize poprvé dostává do popředí Ezdráš. Ezdráš organizoval první návrat Židů do Jeruzaléma (asi 458 p. K.), na rozdíl od Nehemiáše se jednalo o kněze. Čteme, že Ezdráš lidem četl zákon

několik hodin. Lid pozorně naslouchá a poté kněží – Levité vysvětlují lidu smysl zákona. Pokusme se nad tímto textem zamyslet. Několikrát se mi stalo, že se mi bylo řečeno, že celá bohoslužba slova včetně čtení by neměla překročit 25 minut. Dotyční mi říkali, že více se není schopen soustředit. Nechci s tímto vůbec polemizovat, ani nechci obhajovat dlouhá kázání, nicméně mne napadá jiná věc související se současnou dobou o které se někdy hovoří jako o době, která znehodnotila či devalvovala slovo. „*Slova tekou z úst roztřeštěného davu, z rozhlasových přijímačů, z televizorů, z magnetofonů a walkmanů, ze schůzí a kostelů, z tiskovin i z kosmu. Ohromné řeky otrávených slov plynou odnikud nikam. Obrovské mraky mrtvých slov se vznášejí do stratosféry. Ze strusky spálených slov se tvoří nebetyčné hory. Slovo je smetí. Slovo je nejlevnějším plastickým modelem. Slovo je obtížným odpadkem současné civilizace....Jak v tom všem odlišit věci důležité od nepatrných, trvalé od pomíjivých, jak odhalit pravdu pod jarmarečnickými hadry, jak zjistit, co je vlastně oděnění a co převlek, co je čeho nápodobou, co se za co vydává?*“ (Ubavit se k smrti, N. Postman).

Prosím aby mi bylo rozuměno – nechci nic víc, než položit otázku zda se pro nás slovo – včetně slova Božího nestalo další struskou, další informací, další zátěží od které zas tak moc neočekáváme. Jsme děti své doby, denně po nás steče stovky informací a proto si musíme vybudovat jistou ochranu proti slovům. Jenže s vaničkou můžeme vylévat i dítě.

Přiznám se vám k jedné věci – postupně jsem si vypěstoval schopnost naslouchat a k tomu dělat jiné věci. Konkrétně mi třeba doma hraje rádio, já u toho něco dělám a tak poslouchá na půl ucha. Někdy sedím na přednášce, poslouchám a zároveň si něco připravuji. Když učím na ETS potom někdy slyším z úst studentů povzdech – bušíte do nás mnoho informací, ale mi jsme si vybudovali ochranný plášť a informace po nás jen stékají. Už nám toho více neříkej. Za analýzu by zajisté stál i fakt, že v mnohých denominacích dochází ke zkracování slova na úkor třeba chval. Určitě je za tím touha uctívat Boha, ale možná i realita jisté rezignace na slovo, kdy více než proměnu skrze

slovo očekáváme snad inspiraci, snad informaci ale ne až tak proměnu.

Vrátíme-li se zpět do našeho textu, potom vidíme, že sebelepší obranný systém, sebelepší organizace práce i společenství neobstojí, pokud to není postaveno na Bohu a na jeho slově. Zároveň jsme svědky lidí, kteří touží slyšet slovo. Pojdme se jimi nechat inspirovat. Vidíme obraz jak velkého shromáždění (vv. 1) tak obraz menších skupin (vv. 7). Vysvětlování je zde popisováno v kontextu menších skupin. Vidíme zde slovy textu „všechny, kteří měli schopnost rozumět“. Sloveso zde použité znamená (bina) podle slovníku znamená nejen porozumění, ale kořen zde použitého slovesa (ben) znamená rozlišovat. Na některých místech Písma je tento kořen použit jako „rozlišit mezi dobrým a zlým“ (1 Kr 3, 9). Komentář jde dál a hovoří o tom, že „význam zde použitého slova „porozumět“ jde za racionální porozumění. Spíše se jedná o schopnost slyšená fakta uvést v život.“ (Theological Workbook of OT str. 103). Tedy nešlo o setkání lidí, kteří dosáhli jisté intelektuální úrovně, která jim umožnila pochopit jak to s tím Zákonem vlastně je, ale o setkání lidí, kteří toužili nebo byli schopni proměnit informaci ve formaci. Toto je nakonec význam Slova.

Všimněme si dalšího momentu. Čteme o povstání, dobrořečení a padnutí na kolena tváří k zemi. Domnívám se, že nám toto ukazuje na jeden důležitý aspekt, kterým je vyjádření úcty a bázně před Hospodinem. Nejde až tak o konkrétní pohyby, ale o obsah. Trochu to připomíná katolická mše, která začíná vyznáním hříchů a poté prosbou Kirie Eleison – tedy Pane smiluj se. Pokud člověk přichází před Boha, měl by prožít jak vědomí že Bůh je otec, tak i to, že je otec díky oběti JK – tedy že bez pokání není cesty k Bohu. Nemyslím si, že každá modlitba má začínat pokáním, spíše mám na mysli určité základní nesměrování ve vztahu člověk – Bůh.

Pokání vs. smutek

Další zajímavý moment je emocionální odezva na slyšené slovo. Lid plakal, když slyšel slova zákona. V textu není přesně popsáno, co lid

vedlo k pláči. Víme však, že se jednalo o truchlivý pláč, protože kněží lid povzbuzují, „aby netruchlili“. O pár veršů před popisem pláče čteme o tom, že „lid padl před Hospodinem na kolena, tváří k zemi“, což je na několika místech SZ vyjádření hlubokého pokoření se před Bohem, které plyne z vědomí Boží svatosti a mé lidskosti. Německý religionista R. Otto tento moment setkání se svatým vyjádřil slovy „mysterium tremendum“ – tedy tajemství, před kterým se třese. V křesťanství, ale i ve SZ tento strach před svatým Bohem nelze překonat jinak, než skrze pokání. Právě při popisu této události si můžeme položit nepříjemnou otázku lítosti nad svými hříchy. Možná i pláče nad svými hříchy. *2 Korintským 7:10 Zármutek podle Boží vůle působí pokání ke spáse, a toho není proč litovat, zármutek po způsobu světa však působí smrt. 11 Pohleďte, k čemu vás vedl tento zármutek podle Boží vůle: jakou ve vás vzbudil opravdovost, jakou ochotu k omluvě, jaké znepokojení, jakou bázeň, jakou touhu, jakou horlivost, jakou snahu potrestat viníka! Tím vším jste prokázali, že jste se v té věci zachovali správně.*

Pokání není stejné jako zármutek nad tím, co jsem provedl. Nestačí si tedy pouze poplakat nad svojí špatností. Známým příkladem „pokání“ je výpověď zvrhlíka Dmitrije Karamazova. Otec Karamazov např. popisuje jak trápil svoji psychicky narušenou manželku. Ještě hroznější je popis jeho sexuálního dobrodružství s Lizavetou Smrdutou – ženy těžce psychicky narušené, žebračky, která žije v polozvířecím stavu. Na jednom místě knihy starý Karamazov říká, že ví o své zvrhlosti, ale na rozdíl od jiných se k ní přiznává, připouští ji. Jedná se o pokání? Ne. Rozdíl je podle Pavla v tom, že zármutek nad hříchem vede k touze věc změnit. Nestačí tedy přitakat ve smyslu „ano, vím že jsem špatný, že něco dělám nedobře“. Někdy ve své pastorační praxi jsem se setkal s tím, že lidé po letech odešli od víry – tedy dle jejich slov. Domnívám se (nevím, ale myslím), že jedním z důvodů bylo, že v počátcích jejich víry nikdy nedošlo k pokání. Prostě přijali Krista jako svého pomocníka, spasitele, přítele ale chybělo tam pokání, vyznání hříchů, touha po skutečné změně.

Právě proto je tak důležité ono symbolické padnutí na tvář před Hospodinem *až skrze které se nám Bůh stává Otcem*. Levité ujišťují lid nebojte se, ale až poté co lid padl před Hospodinem, co prožil ono

Kirie Eleison – tedy Pane smiluj se. Zároveň je zde ještě jedna věc - Levité poté povzbuzují lid k oslavě. Když se podíváte do SZ na mnoha místech najdete výzvu k oslavě, ke společné hostině, ke společnému stolování. Izraelské svátky byly spojovány s díkuvzdáním za úrodu nebo s připomenutím si některé důležité historické události. Pojdme se na téma společné slavnosti podívat podrobněji.

Oslava – na okraj II.

Kdykoli Ježíš mluví o tom, co jeho věrné posluchače čeká "na konci času", mluví jazykem hodně obrazným a vyhýbá se přesnějšimu určování. Ale častokrát se mezi těmi obrazy vyskytne také hostina. Slavnostní společné jídlo má velký význam už ve Starém zákoně – nakonec to vidíme v našem textu. Možná nás, zvyklé jíst někde ve stoje a ve spěchu, anebo prostě "jít do ledničky", když mám hlad, by mohlo napadnout, jaké je to divná duchovní nauka, když se v Bibli tak často mluví o jídle a pití. Ostatně už Ježíšovi protivníci mu vytýkali, že je "žrout a pijan vína". Jídlo patří k těm příjemnějším lidským nezbytnostem, ale je to ještě mnohem víc. Společné jídlo je především výraz smíření, přátelství a dobrého společenství. Pozvání ke stolu nebo k oslavě především znamená, že mezi námi není nepřátelství. Asi nejznámějším příkladem je podobenství o ztracených synech, kdy jeden pozvání k oslavě přijímá a druhá jej odmítá. Pozvání je ale také závazek, a když evangelium o Jidášovi cituje Žalm "ten, s nímž jsem jedl chléb, zvedl proti mně ruku", je to zvláště těžké provinění. Takových zneužití hostiny, chvíle, kdy lidé nejsou ve střehu a nemají u sebe zbraně, bylo v historii dost ale vždycky se to pokládalo za obzvláštní hanebnost, skoro jako znesvěcení. Společné jídlo nebo společná oslava, u které jídlo většinou bývá znamená následující: „Potřebujeme se navzájem, jeden druhého. Setkání a příležitost darovat i dostat. Konkrétní, tělesné společenství, jehož se mohou účastnit všichni a které nevyžaduje soukromí. Smíření, urovnání sporů, dluhů a vroubků. Mír a potvrzení řádu ve společenství. Slavnost, něco, na co se každý těší.“ Navíc zde vnímáme ještě jednu věc - je tu hostitel a jsou tu pozvaní. Kdo si těch pár velice jednoduchých věcí rozmyslí, může pochopit, proč Ježíš o společném stole tak často mluví a co tím asi myslí, i proč je hostina (večeře Páně,

eucharistie) důležitou součástí a v některých tradicích i jádrem křesťanské bohoslužby. Nakonec vidíme, že po čtení zákona, po truchlení a pokoření se před Hospodinem den končí radostí z Pána Boha a ze společenství. Končí radostnou hostinou. Možná si někdo řekne proč zde hovořím o tak přízemních věcech, jako je společné slavení, hostina, jídlo. Asi proto, že právě tyto zcela obyčejné věci jako je společná oslava, jídlo, jsou důležitou součástí zdravého společenství (Podle: Sokol Jan, Čtení z Bible). Ne nezbytně vždy celého společenství, ale jejích členů mezi sebou. Tuto součást bych přál i P – 13. Zároveň bych přál, aby i o nás platilo, že základem společenství není plný stůl, ale jak zde čteme „radost z Hospodina je naší záštitou“ a tím i základem radosti jako základního životního nasměrování.

Slavení slavnosti stánků – svátky důvěry

Sukot (hebrejsky dosl. stany) je svátek, nazývaný Svátek stanů, Svátek sklizně. Židovská tradice o něm referuje rovněž jako o čase naší radosti. Začíná se slavit 15. tišri, což většinou připadá na říjen, a slaví se sedm dní (v Izraeli), v diaspoře osm. Sukot obecně připomíná putování Izraele na poušti po vyvedení z Egypta a přebývání ve stanech. *Leviticus 23:39 Nuže, patnáctého dne sedmého měsíce, když sklídíte zemskou úrodu, budete po sedm dnů slavit slavnost Hospodinovu. Prvního dne bude slavnost odpočínutí i osmého dne bude slavnost odpočínutí.*

40 Prvého dne si vezmete plody ušlechtilých stromů, palmové ratolesti, větve myrtových keřů a potočních topolů a sedm dní se budete radovat před Hospodinem, svým Bohem.

41 Tuto slavnost budete Hospodinu slavit po sedm dní v roce. To je provždy platné nařízení pro všechna vaše pokolení. Budete ji slavit v sedmém měsíci.

42 Sedm dní budete bydlet ve stáncích; všichni domorodci v Izraeli budou bydlet ve stáncích,

Sukot byl již od starověku jeden z nejdůležitějších židovských svátků, je nazýván „slavností Hospodinovou“ (Lv 23, 39). Nejtypičtějším znakem svátku Sukot jsou *suky*, doslova „stany“ nebo příbytky,

přístřešky. Suka je přístřešek, ve kterém jsou židé povinni přebývat po celou dobu svátku aby si připomněly Hospodinovu péči na poušti. Zároveň se ale jednalo o svátek sklizně – tedy o vyjádření díky za to, že bylo sklizeno. Sukót je nejradostnější svátek, je to čas židovské radosti a naplnění příkazu Tóry: *“Budeš se radovat před Hospodinem, naším Bohem.”* (5M, 16, 24)

Podívejme se ale na význam svátku v souvislosti s Nehemiášem 8. Židé dostavili hradby, jsou do jisté míry konečně zajištěni a najednou po mnoha letech slaví svátek, který by se dal mj. nazvat připomínám nezajištěnosti. Připomínají si, že jejich otcové žili ve stanech na poušti, v pustině. Tedy v nezajištěnosti a přesto v bezpečí, protože jejich ochranou byl Hospodin. Zároveň si připomínají, že život je víc než snaha o lidské zajištění (dosažení určitého blahobytu), co je podstatou lidské existence. Židé si uvědomují, že jsou putujícím Božím lidem, že jsou na cestě, která je dočasná. I vzhledem k zeměpisnému umístění Izraele, kde nejsou jezera a zdroje sladké vody a tedy Izrael je zcela závislý na dešti, měl tento svátek mimořádný význam. Bůh dal déšť, díky němu tedy můžeme sklízet, Bůh je oním zdrojem života. Mám za to, že právě uprostřed naší doby, kdy jakoby máme schopnost mít svůj život pod kontrolou je potřeba si tento rozměr opět připomenout. Položit si otázku co tvoří ony pomyslné naše hradby, naše jistoty. Myslím, že to byl geniální Boží plán, že dostavba hradeb vyšla na měsíc Tisri – tedy na svátek stánků. Je to jako byste se dočkali nového bytu, nebo konečně splatili hypotéku a Bůh by vám řekl – a teď jdi na sedm dní do stanu a naplno oslavuj. Prožij si, že to co máš je jen dar. Místo zařizování slav a zároveň si prožij určitou nezajištěnost. To všechno proto, že si musíš prožít, že tvoje jistota není v tom, že jsi konečně splatil hypotéku, dostavil, definitivně vyřešil nějaký úkol, ale v Pánu Bohu.

Podívejme se nakonec na určitý přesah do NZ. Podle pozdější tradice, která se vyvíjí až po Nehemiášovi (tato nařízení již nenajdeme v Bibli, zmiňují jej rabínské zdroje), svátek vrcholil posledního dne. Tento poslední den se slavnostně čerpala voda z rybníku Siloe a vylévala se na oltář. „Rybník Siloe byl v tomto smyslu zázrak Boží věrnosti. Nebyla to totiž pouhá jímka na dešťovou vodu. Voda sem přitékala stále čerstvá díky tunelu v délce téměř jednoho kilometru, který dal

před mnoha lety prorazit ve skále král Chizkikjáš. Díky tomuto pramenu a tunelu měl Jeruzalém vodu i v době sucha a obléhání. Tento pramen byl pro město doslova zdrojem života a slavnostní čerpání a vylévání vody znamenalo pro poutníky jistotu Boží věrnosti. Izraeli věřili, že tak jako nikdy nevysychá tento pramen, nikdy nevyschne ani Boží pomoc v Izraeli.

Poslední osmý den svátku byl mimořádný v tom smyslu, že to byl jediný den v roce, kdy směli prostí Izraelci vstoupit do prostoru kolem oltáře, který byl jindy vyhrazené jen kněžím. Každý se mohl zúčastnit slavnostního obcházení oltáře, kolem něhož byly vysazeny zelené vrby jako symbol života a Boží pomoci (podle <http://www.cb.cz/praha2/kaz06.htm>) Talmud o této chvíli říká: „*Kdo neviděl radost při čerpání vody o slavnosti stánků, ten po celý svůj život nespatrił žádnou radost.*“

Uprostřed této slavnosti však „jakýsi muž“ uprostřed zástupu vykřikl a upoutal na

sebe všechnu pozornost. Ve chvíli, kdy kněz vyléval vodu na oltář, hlasitě vykřikl a přerušil tak největší slavnost: *Jan 7:37 V poslední, velký den svátků Ježíš vystoupil a zvolal: "Jestliže kdo žízni, ať přijde ke mně a pije!*

38 Kdo věří ve mne, 'proud živé vody poplyne z jeho nitra', jak praví Písmo."

Rozhodl se oslovit zástup právě ve chvíli, kdy všichni prožívali kolektivní uspokojení a radost. Jakoby Ježíš říkal: *“Žízeň, kterou jste právě utišili, propukne za chvíli znovu. Život, který vám nabízím je jako pramenitá voda. Je stále v pohybu, stále teče a nikdy nevyschne”.*

Komentář: *Dnes se lidé nehrnou do chrámů ale do obchodních center. Kdo nikdy neviděl šťastná očička těch, kteří se vrací s plnými nákupními koši levného zboží, ten po celý svůj život nespatrił skutečnou radost. Ale stejně radostná očička mají i studenti, kteří udělali zkoušku, podnikatelé, kteří uzavřeli výhodnou smlouvu nebo dva zamilovaní. Jenže, jak dlouho nám to štěstí vydrží? Pochopitelně všichni dobře víme, že žízeň po posledních hračkách, novinkách, úspěchu může být uhašena jen dočasně. Nakonec toto nám sděluje*

svátek, který si měli připomínat Izraelci, když konečně dosáhli zabezpečení v podobě hradeb nebo chcete-li když uhasili žízeň po ochraně. Buddhismus hovoří o tom, že základem lidských strastí je žízeň – tedy touha. Ježíš hovoří o tom, že žíznit je v pořádku. Těžko se vysvětluje jak to vypadá žíznit po Ježíši a tak si na závěr vypůjčím slova Augustinova: *„Přiveďte mi zamilovaného – ten pochopí, o čem hovořím. Přiveďte mi toužícího, hladového, přiveďte mi člověka, který na této poušti žízni a touží po prameni věčné země. Takového člověka mi přiveďte – ten mi porozumí. Pokud ale mám mluvit k člověku chladnému, pak vůbec nepochopí, co se mu snažím říct.“*

Zcela na závěr: Když Ježíš vyvolal svými slovy o živé vodě rozruch, potom farizeové mají zajímavý komentář – „uvěřila v něj jen chátka, která nezná zákon – kletba na ně!“ (J 7, 49). Snad v něj uvěřila chátka, ale zároveň zřejmě lidé, kteří měli žízeň a tím se lišili o znalců zákona. Tuto žízeň po Kristu bych přál sobě i nám všem.

Otázky:

Možná jste i vy slyšeli o devalvaci slova. Jak se to může projevovat mezi křesťany? Myslíte, že se tak děje?

V textu bylo napsáno: „Sebelepší organizace práce i společenství neobstojí, pokud to není postaveno na Bohu a na jeho slově“. Jak byste to dotáhli do vašich sborů, rodin, životů? Znamená to, že musíme obnovit tzv. Biblické hodiny, více si číst z Bible?

Jak vnímáte rozdíl ve smutku působícím pokání a pouhým smutkem? Nehrozí nám někdy to, že už samotný smutek považujeme za pokání?

Co si představujete pod slovem „pokání“? Jak se to projevilo v této kapitole?

V textu čteme o schopnosti Izraelců slavit. Oslava zde není jakási „žranice“, ale cosi jiného. Čím nám tato oslava může být inspirací?

Na konci textu jsme četli o žízni. Jak byste vysvětlili „žízeň po Ježíši“? Jak se takováto žízeň projevuje? Jaká je vaše zkušenost?

Nehemiáš 9

Úvod

Poté, co stavitelé Jeruzaléma oslavili dokončení hradeb, následuje další pro nás inspirativní krok a tím je pokání. Jedná se oblast na jednu stranu často zdůrazňovanou, na druhou stranu ne vždy praktikovanou. Byl to L. Feuerbach, známý německý filozof a nepřítel křesťanství, který ve svých „Myšlenkách a smrti a nesmrtelnosti“ napsal: „*Bůh je jen tvoje vlastní já, tvá schránka špíny zbavená. Nejdřív se trochu zleješ, pak srdíčko si rozehřeješ. V tom potu já se zrekreuje a pak od sebe separuje. A tohle odloučené já, se přemění na boha.*“ V této posměšné básničce je názor, že Bůh je jen výtvar mé mysli, vyjádření mé touhy po očištění od hříchu. A tak to řeším tak, že se trochu nad sebou zapotím, řekli bychom „trochu se sám nad sebou začervenám“ a

je mi opět dobře – slovy Feuerbacha, moje já se zrekreuje. Tolik slova L.F. původně studenta teologie v Heildeberku. Možná ale že se takto někdy někteří mohou dívat na pokání. Občas vím, že jsem udělal něco špatně a tak svoji potřebu to někomu povědět projektuji na Boha a skutečně čas od času pronesu něco ve smyslu Pane Bože promiň, že jsem hříšný... Je ale toto pokání?

Nedávno jsem dostal následující mail: *„Jak se Bůh kouká na nás, když vědomě hřešíme? Můžeme si říci: " Já udělám hřích a bůh mi to pak odpustí". Nepokoušíme tím Boha? Nemůžeme ztratit spasení? Jaké důsledky můžeme z toho jednání očekávat? “* Dotyčný se vlastně ptal, zda je možné hřešit a zároveň dopředu „hřešit na to“, že pokud budu dělat pokání, tak je to v pohodě. Asi znáte přísloví směle hřeš, směle věř... Zřejmě cítíme, že v tomto přístupu není vše v pořádku.

Nakonec ještě jeden příklad – opět mail: „Mám otázku nebo spíše potřebuju pomoc. Mám kluka.. a spím s ním, sice vím, že to není dobrý... vůči Bohu a vím, že si tím škodím jen sama sobě. Ale můj kluk neví, že jsem věřící. Miluji ho.. a moje máma o něm neví a já ji pořád nechci lhát...“ Poměrně jasná otázka či prosba o pomoc. Víím, že dělám něco proti boží vůli ale nechce se mi z toho příliš ven. Nicméně pocítuji vinu. Stačí odpovědět – no tak z toho čiň pokání? Asi vidíme, že zde nestačí vyznat Pane Bože odpust mi to... a pokračovat dál.

Příkladů existuje celá řada a zřejmě každý z nás má s tímto tématem své zkušenosti. Pojd'me se ale podívat do Písma.

Pokání a potřeba zrcadla

První věc, na která nás může zastavit, je popis toho, že v rámci pokání čtyřikrát za den četli z knihy zákona. Slovenský překlad má „čtvrtinu dne“. Když stavíte dům, potom chyby poznáte, když skutečnost srovnáte s projektem. Když si myslíte, že jste v něčem dobří, je pro skromnost dobré vidět, jak ve vašem oboru pracují skuteční mistři. Jinými slovy je třeba to, co dělám, porovnávat s normou, jinak lehce ztratím soudnost. Stejně platí i o hříchu a chybách v životě.

Nemůžeme je rozeznat jen podle toho, jak se to zdá nám nebo někomu jinému. Tady platí, že Izraelci se dívají do knihy Zákona, tedy do

písma což byla norma nejen pro ně, ale i pro nás. Možná se nám to zdá jako jasné, nicméně jsem si osobně kladl otázku, kdy to bylo Písmo, které mne tak oslovilo, že by mě vedlo k pokání. Zároveň ale aplikace nemusí být jen reakce na čtené slovo, ale i kázané, či komunikované v rozhovoru. Zde je třeba vidět ještě jednu věc – oddělení se od všech cizinců. V souvislosti s pokáním je třeba říci, že svět kolem nás má jiné normy než Bůh. Proto se církev musí od světa oddělit a posuzovat jinými měřítky, než posuzuje svět. To neznamena nestarat se o svět, ale mít jiné normy. Někdy slýchávám argument – přece to už je dnes normální, kde žiješ nebo žijete? Nemám teď na mysli jen různé „křiklavé hříchy“, ale i mnohem méně průkazné „hříšky“, které mě až ani nevadí, nevnímám je, ale mohou tvořit bariéru mezi mnou a Bohem. Už je nevnímám, protože to vlastně dělají všichni, je to norma, ale norma světa. Myslím, že je velmi snadné začít sama sebe posuzovat podle norem světa kolem nás. Proto zde je řečeno – oddělte se od všech cizinců.

Konkrétní oblasti z kterých je třeba dělat pokání

Podívejme se nyní na několik oblastí, které Izrael vyznává. Ještě před tím ale je třeba zmínit, že od 6 do 15 verše Izraelci připomínají Boží lásku a věrnost. Možná, že toto je základ pokání – tedy pohled na Boží pravdu – Písmo, o kterém jsme mluvili, na to, že Bůh mne miluje a zároveň že zůstává věrný, i když my věrní nejsme. Možná že některé napadne to, co jsem citoval na začátku – nevede to k laciné milosti? K tomu, že člověk bude hřešit? Pokud to někoho k tomuto závěru vede, potom nepochopil co je milost, druhá věc, kterou ale je třeba zmínit, že když zde připomínají dějiny Božího lidu, potom vidíme, že

neposlušnost je stála mnoho problémů. Tedy Boží láska si neprotiřečí s tím, že člověk v důsledku hříchu trpí.

Vv. 16 – 31 potom čteme konkrétní oblasti, které vedli Izrael k pokání. Zdůrazňuji, že se jedná o konkrétní věci, tedy ne jen jakési obecné fráze.

Egypt v nás

Chtěli jsme se vrátit do svého otroctví – vv. 17. Vlastně od prvních chvil co se Izrael vydává na poušť, neustále pokukuje zpět. Jako by vyšel z Egypta, ale Egypt zůstal v nich, proto se vlastně nechtějí s tím, co v Egyptě zažili rozejít. Zároveň zapomíná na to, co s nimi Bůh udělal aby nakonec postavili zlaté tele. Z čistě pragmatického hlediska můžeme říci, že Izrael došel – i když z problémy, a tak co řešil? Jenže Bůh se dívá i na způsob naší cesty. Nebo slovy textu, dívá, zda v nás není Egypt. Možná s vašimi dětmi řešíte to, co my s našimi. Řekneme jednomu dítěti, aby se rozdělilo s druhým. Ne vždy je náš návrh přijat s nadšením, někdy dokonce se značnou nelibostí. Nakonec, někdy i díky použití síly nebo silných slov, se nám podaří prosadit svou. Nicméně ten, kdo nakonec půjčí, tak udělá s patřičným komentářem a grimasou. Když mu řekneme, že je to špatné jak se chová, potom reakce je taková „přece jsem mu to půjčil“. Zdá se nám to dětské a proto absurdní, přece nejde o to, jen půjčit, ale půjčit rád, ale podobné absurdity vidíme i u dospělých – když někdo vysoudí omluvu. Je jasné, že by se neomluvil, ale on musí s vyššího příkazu. Vnitřek se ale nezměnil Podobný byl hřích Izraelců – vyšli, ale tak jako si naši kluci někdy s sebou uvnitř táhnou určitou zášť, tak si oni táhli Egypt. Hospodin ale od nich chtěl úplný rozchod ze svou minulostí. To co u dětí dobře vidíme, že neodpuštěním se nerozešli s jakousi oponou zášti, která je v jejich srdci. A.W. Tozer tuto oponu definuje: *„Něco, co je utkáno z jemných nitek našeho vlastního života, z propojených hříchů lidského ducha. Není to něco, co děláme, ale to, kým jsme, a tom tkví její rafinovanost a síla. Abych byl konkrétnější, hříchy vlastního já jsou samolibost, sebelítost, sebevědomí, soběstačnost, samospravedlnost, sebeláska a další podobné. Jsou natolik naši součástí, že si jich nepovšimneme, pokud nám na ně neposvítí Boží*

světlo. Jak z toho ven? Tozer hovoří o tom, že tato opona může být odstraněna pouze duchovní zkušeností, nikdy ne samotným vyučováním, kdy onou zkušeností myslí bolest z trhající se opony našich hříchů.“ (Tozer, A.W., Následování Boha, str. 44 – 45)

Chtěl bych v tomto místě zmínit jeden moment – Izraelci při svém reptání často vzpomínali, že měli v Egyptě plné břicho. Jako by byli v určitých fázích ochotni obětovat ideály za zabezpečení a hmotnou jistotu.

Myslím, že otázka materialismu je v naší současné době opět živá, i když o tom příliš raději nemluvíme. Prostě žijeme v době, kdy se můžeme mít my a naše děti nejen dobře, ale téměř dokonale. Mít poslední modely téměř čehokoli, dopřát si téměř cokoli. A je velmi těžké dokázat si říci dost. Možná nechápeme proč bychom se měli omezovat, proč nedopřát sobě a hlavně svým dětem. Důvod je možná ten, že se snadno stane, že materialismus nás odvede z cesty, člověk sice leccos má, ale ztratí ideály.

Likvidace vnitřního hlasu

Potom text pokračuje tím, že i přes to, že se Izrael zpronevěřil, Bůh ho nezavrhl. Nakonec zaslíbenou zemi dobyl, ale... podruhé čteme, že se dopustili strašného rouhání. Konkrétně že povraždili proroky. Poprvé jejich zločin spočíval v tom, že si udělali tele, které jim nahradilo Hospodina a do kterého vložili svoji důvěru. Vlastně si vyrobili boha. Podruhé zlikvidovali ty, kdo jim Boha zprostředkovali, kdo jim tlumočili Boží vůli a kdo je hlavně znepokojovali. Tím se stali sami sobě pány, protože proroci byli odstraněni. V podstatě odstraněním proroků došlo k odstranění vnímání Boha. Tím ale došlo v vnitřní nevnímavosti a strnulosti, co se týká duchovních věcí. Prostě Izrael se více nechtěl nechat znepokojoval, což se ale velmi snadno může stát i nám. Ne snad tím, že odstraníme člověka, ale tím, že se naučíme ignorovat Božího ducha v našem nitru. Toto se může dít skrze izolaci

od druhých křesťanů, ignoraci Božího slova, nebo prostě skrze nechání se zahltit nejrůznějšími povinnostmi.

Bůh jako sluha

Další moment je popsán ve verši 28 –když jim bylo zle, úpěli k tobě. Prostě z Boha se stal sluha. Existuje jedno pořekadlo z českých dějin – tedy výpověď českých knížat: „*Ty jsi náš král a my jsme tvoji páni.*“ Myslím, že něco podobného se může říci i o vztahu Bůh – člověk. Bůh je lidským sluhou, je tu proto, aby pomohl v časech nouze. Jenže toto je známka úpadku – tedy hledat Boha jen a nebo především v čase nouze. D. Bonhoeffer napsal: „*Bůh chce, abychom ho poznávali v životě a ne až v umírání, ve zdraví a v síle, a ne až v utrpení, jako jednající ne až jako hřešící.*“ (Bonhoeffer D., Listy z vězení str. 223).

Pokání a závěr

Tedy všimli jsme si třech oblastí – neodloučení se od minulosti, nevnímání Božího hlasu a Bůh jako sluha. Nyní se přiblížíme k závěru – pokání. Izrael se dovolává Boží milosti a věrnosti, aby poté vv. 33 – 35 uznal a vyznal svoji vinu. ... my jsme si počínali svévolně, přes tvoji dobrotu, jsme se neodvrátili od svých skutků, proto jsme tam kde jsme. Kdosi řekl, že zde se dělí lidstvo – konkrétně: Všichni zhřešili, ale ne všichni vyznávají. Vyznat hřích a pojmenovat jej znamená jisté ponížení, zároveň ale cestu vpřed. Znamená to trhání oné pomyslné opony, o které psal Tozer a která je utkána kolem našeho srdce a brání nám v poznání Boha. V okamžiku, kdy se tento rozměr vytlačí z našeho duchovního života, obávám se, že posměšná básnička o křesťanských srdcích, které se čas od času lehce zalijí potem, aby si potom člověk dělal co chce má pravdu.

Tímto bych ale nechtěl končit. Závěrečné slovo nechť je povzbuzením, i když to co řeknu určitě víte. Bůh naše pokání slyší a nejen to. Ve svém slově říká, že pokud se k němu někdo v pokání navrátí, je nad ním v nebi obrovská radost. Tímto aktem se zároveň

posouváme dopředu i zde na naší pozemské pouti tím, že naše srdce se stává více citlivé na Boží hlas. A tuto citlivost bych přál nám vše.

Otázky:

V této kapitole se hodně píše o pokání. Máme-li konat pokání, potřebujeme určité zrcadlo, které nám ukáže, co jsme udělali špatně. O jaké zrcadlo v případě křesťanství jde? Čím se liší od hlasu svědomí?

V textu jsme četli Egyptu v nás. Co může být oním Egyptem v našem případě?

Nemyslíte si, že v naší uspěchané době hrozí výše popisovaná likvidace vnitřního hlasu? Jak se to děje ve vašem případě? Jak s tím bojujete?

Co si představujete pod pojmem Bůh jako náš sluha?

Pokud jsme křesťané, potom víme, že cesta k Bohu je skrze pokání. Přesto se tak ne vždy děje. Proč?

Dělá vám problémy vyznávat konkrétní hříchy?

Nehemiáš 10

V minulé kapitole jsme byli svědky pokání. Izrael nejen lituje, ale též se i zavazuje. Devátá kapitola je pohledem zpět – tedy čeho lituji,

desátá kapitola je pohledem vpřed – tedy co chci dělat jinak.
Domnívám se, že obojí patří k pokání.

Předáci lidu a celé společnosti.

Když čteme výčet jmen, potom napočítáme 22 kněží, 17 levitů a představitelů lidu. Jedná se o muže. Možná bychom řekli, že se jednalo o silně patriarchální společnost, zároveň si nemyslím, že to můžeme takto snadno shodit ze stolu. Spíše mám za to, že text je přesně v kontextu celého Písma, které zdůrazňuje ne nadřazenost muže, ale jeho nezastupitelnou roli a tou je mj. stát v duchovní zodpovědnosti. Je zvláštní, že někdy jako muži dokážeme vést firmy, církve, druhé, ale v duchovních věcech jsme buď jakoby bezradní nebo se zmůžeme jen na pár návodů, které jsme spíše někde vyčetli než prožili. Nechci to zevšeobecňovat, vím, že to tak není vždy, ale přesto. V mnoha rodinách se s dětmi modlí matka, stejně tak o duchovních věcech se děti raději baví s matkou. Mnozí z nás zápasíme s tím, s čím zápasil už Adam v ráji - o věcech Božích mlčíme ve chvílích kdybychom měli promluvit a skrze slovo vnést řád. Tato pasivita potom zabíjí. Jako muži na to máme „geniální“ výmluvu – chci nechat svým dětem svobodu. Toto je pochopitelné od určitého věku, ale do určitého věku je to pouze výmluva. Jsem přesvědčen, že se děti i ženy mnohem jistěji zavazovali následovat Boha, když viděli, že se takto rozhodli jejich synové a dědové. Prostě měli to, o čem dnes říkáme pozitivní mužský vzor, kdy oním vzorem se nemyslí jen schopnost zabezpečit, ale i duchovní vzor.

Zároveň ale vidíme, že rozhodnutí následovat se nemůže týkat jen mužů, protože jakkoli v Izraeli platilo zástupné právo, zde čteme i o ženách, dcerách a synech a o všech vrstvách společnosti. Prostě když se jednalo o poslušnost potom se vyloučil určitý formalismus. Šlo o

to, že ani ten nejmenší člověk se nemohl nechat zastupovat, když se jednalo o projev lásky a oddanosti PB.

Oddělení se

Izraelci se zavazují poslouchat a to konkrétně vyjadřují – vv. 28 – 29 mále jakousi preambuli a potom konkrétní pojmenování jak a v jakých oblastech se má poslušnost projevovat. V 28b – oddělte se od národů země. Tedy oddělte se od náboženství a pohanských způsobů života národů, které vás obklopují. Toto je záporný příkaz. Kladný potom žít podle božího zákona. Nechci teď kázat na téma oddělit se od světa, uvedu jen jeden – možná extrémní příklad. Možná znáte jméno Rudolf Vrba... začtěme se co říká v jednom interwiev:

Setkal jste se v Osvětimi s knězi nebo s někým, komu pomohla víra v Boha přežít nebo slušně obstát?

Jediní, kteří obstáli ve strašlivé zkoušce, a to je zajímavé, byli Svědkové Jehovovi. V Ravensbrücku jich byly vězněny tisíce. Často to byly i matky vojáků, kteří bojovali na frontě. Stačilo jen jít k bráně, kde byly formuláře, na nichž mohli podepsat, že nebudou dál dělat mírovou propagandu a vyznávat svou víru, a mohli být propuštěni. A nestal se jediný případ, že by někdo z nich šel a podepsal. Naopak. Ti, kteří slíbili, že podepíší, a potom viděli, že ti, kdo odmítli, byli zavražděni, zrušili svůj slib a nepodepsali. Morální síla těch lidí, kterým se dnes kdekdo vysmívá, se ukázala být nesmírná a já si jich vážím.

Zřejmě by někteří religionisté a snad i mnozí z nás se nad tímto příkladem ušklíbli s tím, „že se jedná o fanatismus“. Snad ano, snad ne. Moje otázka, kterou chci před nás postavit je, kam se poděla

statečnost – jít proti proudu, dělat některé věci jinak, zaujmout jiné postoje než má main-stream.

Zavázání se v několika rovinách (rodina, sedmý den, majetek a bohoslužba)

Izraelci se zavázali dodržovat Boží zákon, nicméně toto je hodně obecné. Proto v dalším textu budeme číst konkrétní pojmenování jejich poslušnosti.

Pojmenování poslušnosti

Rodina a manželství (v. 30) – Izraelci se zavazují, že nedají svoje děti pohanům. Většina z nás je ve stavu manželském, tedy již neřeší zda věřícího nebo nevěřícího. Zároveň to brzy budeme řešit u svých dětí a zřejmě je dobré znát odpovědi. Izrael dobře věděl, že smíšená manželství přinesou zkázu. Nakonec toto byl jeden z hlavních důvodů rozkolu Izraele – mám na mysli Šalamouna a jeho nejen mnohoženství, ale i cizinky, které si bral. Smíšená manželství byl problém ne nezbytně kvůli morální pokleslosti pohanů, protože jak víme, i Izraelci se často chovali zle. Myslím, že ani ne kvůli jinému systému hodnot – i zde vidíme, že hodnoty jako slušnost, pokora, obětavost atd. mohou mít stejné věřící a nevěřící, ale kvůli duchovní nejednotě. Toto se ale může stát i mezi věřícími manželi. Zde jen třeba připomenout ještě jednu věc – pokud má nastat obnova církve a sboru, musí nastat v rodinách. Tam je hlavní bojová linie. Naopak pokud má být probuzení ve sboru, v církvi, nelze toto uskutečnit bez probuzení doma – v rodinách. Jen na okraj poznámka – v tomto sboru jsou mnohé aktivity pro děti a díky Bohu a vám kdo se v nich podílíte

za ně. Zároveň i tyto aktivity nikdy nemohou suplovat to, co se děje nebo taky neděje co se duchovní stravy týká, doma.

Den odpočinku (31a) – přemýšlel jsem nad tím, proč na sedmý den Bůh klade takový důraz a proč v našem případě je to ta poslední věc, kterou v desateru bereme vážně. Počínaje tím, že sedmý den pracujeme a končeje tím, že – protože jak někteří říkají nejsme pod zákonem, místo do společenství jedeme někam do přírody. Když jsem byl malý kluk, tak se ještě v neděli nechodilo ani do kina. Moje máma říkala, že se v neděli nedívalo na televizi a babička že se neposlouchalo rádio. Když se vrátím do svých mladých let, potom když jsme např. byli na chalupě, tak jsme museli pěšky asi čtyři kilometry do sboru a stejný počet kilometrů zpátky. Jako dětem se nám to pochopitelně nelíbilo – hlavně to, že nebyla besídka a tedy že jsem musel sedět a poslouchat více než hodinu. Když jsem se ptal rodičů, proč to tak je, potom mi odpověděli, že se jedná sedmý den a ten patří Pánu Bohu. Navíc neděle byl den, kdy se jedlo nejlepší jídlo v týdnu. Hodně jsem nad tím musel přemýšlet a určitou odpověď jsem našel v knize E. Wiesela – „Návrat do Signetu“. Jedná se krátké povídky z života tohoto autora, který se zde vlastně vyrovnává s otázkou nezměrného utrpení svého a svého národa. Zaposlouchejte se do jeho slov na konci knihy: „Nevím, co bych dal za to, kdybych mohl znovu prožít Sabat v mém městečku kdesi v Karpatech. Bílé ubrusy, mihotavé plameny svícnů, zářící tváře kolem mne, melodický zpěv dědečka...tohle vše mi chybí ze všeho nejvíc, nenahraditelný pokoj, nezastupitelná zádušnost, kterou Šabat v Sighetu dával svým dětem – velký i malým, mladým a starým, chudým i bohatým.“ Když toto vztáhnu do své zkušenosti potom jsem pochopitelně nezažil židovský sabat ale vědomí, že i čas patří Hospodinu a že Hospodin je důležitější než zábava, práce, pobíhání po přírodě a nevím co ještě. Zároveň že v době NZ Bůh si přeje, aby v mém životě existoval řád chránící mě před chaosem, který ničí. Oním řádem je sedmý den, ve kterém jak odpočívám, tak se zaměřuji na Boží věci. Řekl bych, že

svěcení sedmého dne mě chrání, aby se mi práce, zábava nestali bohem.

Odpuštění dluhů a nechání půdy ladem (31b) – tímto příkazem, který je opakováním Lev. 25, kdy sedmý rok měla půda odpočinek. Co na neobdělané půdě vzrostlo, mělo být ponecháno chudým a zvěři. V 5. kapitole Nehemiáše jsme se setkali s tím, že ti, kdo měli začali druhým půjčovat na lichvu. Prostě došlo k rozporům kvůli majetku. Zůstaňme u příkazu nechat půdu ladem jeden rok. když se na tento příkaz díváme z čistě zemědělského hlediska, potom řekneme, že je moudré, nechat půdu odpočinout. Jenže když se na to díváme z pohledu kumulace kapitálu, potom to moc moudré není. Ztratíte jeden rok. jednou se sice půda unaví, ale „až jednou“. Dokud dává, tak je třeba brát. Hospodin zde učí Izrael, že zisk a kapitál se Izraeli nesmí stát Bohem. Navíc tyto zákony jsou rozpracovány v již zmiňovaném Lev. 25, kde se píše nejen o 7 letech, ale i 7 krát sedmi – tedy milostivém létu, kdy se majetek vracel původním kmenům podle původního plánu jak byla země rozdělena když do Kenánu vstoupily. Oněch 49 let odpovídalo zhruba délce života a tak se mělo i jednat o odstranění generační zadluženosti. Špatné hospodaření otců nedopadlo tak těžce na hlavu dětí. Cena půdy potom záležela na tom, jak daleko bylo k milostivému létu. Zde je důležitý moment – tento systém připomíná, že vlastnictví nebudeme mít věčně a že půda, na které pracujeme nepatří nám, ale Hospodinu. Ukazuje nám, že zde jsme jen poutníky a že nic z tohoto materiálního světa nás nespasí. To co máme, je jen pronájem. Mimochodem ne nadarmo Ježíš častěji než např. o modlitbě hovoří o majetku. Zřejmě něco věděl o jeho magické moci.

Budeme se starat o dům Hospodinův (33 – 40) – může nám i tento text něco přinést? Nejedná se o přežitek? Není opravdovým chrámem naše tělo, které máme přinášet jako Bohu milou obětí? Mám za to, že hlavním poselstvím tohoto textu není kdo kolik a co má přinést chrámu, ale že *všichni* se mají svým osobitým podílem podílet na chodu „Hospodinova domu“ (v. 10). Bohoslužba potom nebyla jen

prací Levitů, ale svým způsobem se na ní podíleli všichni. V kontextu slov „podíleli všichni“, mě napadá souvislost s církví. P. Yencey na jednom místě popisuje svůj vztah k církvi: „Dříve jsem k církvi přistupoval v pozici náročného spotřebitele. Bohoslužbu jsem vnímal jako představení. Dejte mi něco, co se mi líbí. Bavte mě. O lidech, jako jsem byl já, S. Kierkegaard napsal, že mají sklon považovat církev za určité divadlo. Sedí v hledišti, pozorně sledují herce na pódiu, ne něhož se soustředí každé oko v sále. Když jsme dostatečně pobaveni, projevujeme svoji vděčnost jásotem. Církev by však měla být opakem. V církvi je Bůh divákem našeho uctívání. Nejvíc záleží na tom, co se děje v srdcích členů společenství a nikoli mezi herci na jevišti. Z bohoslužby bychom neměli odcházet s otázkou co jsem získal, ale líbilo se to Bohu? Yencey uzavírá: „Církev neexistuje především proto, aby přinášela zábavu, povzbuzovala citlivost, usnadňovala přátelství, ale aby pomohla v uctívání Boha.“ Nemyslím si, že církev rovná se neděle, stejně tak ale neplatí ani opak – tedy že stačí když si věřím sám. Obraz, který zde máme ukazuje společenství Božího lidu, tedy v našem slova smyslu církev jako společenství, kde se každý podílí na budování tohoto společenství a to poměrně rozmanitým způsobem.

Závěr

V této kapitola jsme byly svědky „pozitivního pokání“ tedy pokání, které nejen lituje minulosti (kap. 9), ale které se dívá s nadějí vpřed a chce věci dělat jinak – podle Božích zákonů. Konkrétně Izraelci slibují oddělit se od národů, které je obklopovali, zároveň svoji poslušnost konkretizovali a to do čtyřech oblastí - rodiny, majetku, sedmého dne a obnovy společenství. Mohlo by se zdát, že se jedná o zákonictví a otročinu – k čemu všemu se Izraelci musí zavazovat. Opak je ale pravdou. Jedná se o cestu do svobody. Svobody, která se neprojevuje tím, že jsem sám sobě Bohem, ale že se vzdávám určitých oblastí (sedmý den, majetek) a důvěřuji, že Bůh mi přesto požehná.

Tedy že nemusím mít vše pod kontrolou a přesto zakouším, že život pod kontrolou je – pod kontrolou PB.

Nehemiáš 11

Obyčejně tyto výčty jmen přeskakujeme a má to svůj důvod. Není to příliš zábavné ani inspirující. Někdy tyto výčty ukazují, co je vlastně lidský život – v lepším případě jeden záznam v nějaké knize. Přesto se za každým jménem skrývá příběh...

Tři skupiny těch, kteří zůstali - vedoucí

V prvních verších čteme o třech skupinách lidí, kteří zůstali. Jednak předáci lidu. Zde platí, že podle toho, jak bije srdce, v tomto případě Jeruzalém, funguje nebo také nefunguje celý organismus. Nakonec jedna z nejhorších kapitol dějin Izraele byla doba Soudců. Toto období je charakterizováno slovy „každý dělal, co uznal za vhodné“. Izrael neměl lidi, kteří by dlouhodobě národ vedli a kteří by byli dobrým příkladem. Možná znáte slovo nivelizace. V době totality to znamenalo, že ten, kdo nějak přečnival, díky určitým schopnostem byl rychle zarovnán do průměru. Domnívám se, že toto je charakteristické pro naši národní kulturu – tedy určitá nechuť a odpor k těm, kteří vedou. Písmo ale jasně hovoří o určité hierarchii. Pochopitelně ne před Bohem, ale při práci na Božím díle. Uvědomuji si, že se jedná o oblast velmi zneužitelnou a často zneužitou, zároveň ale o oblast, které se nelze vyhnout. Sbor, církev bez dobrého vedení pustne a dříve či později upadne do stádia přežívání. Proto když Pavel zakládal sbory, vždy ustanovoval vedoucí. Důvodem toho, že byl dokončený Jeruzalém, byl do velké míry Nehemiáš a jeho spolupracovníci. Žádné probuzení, nové hnutí nevznikne bez toho, že by byl v čele dobrý vedoucí a tým kolem něj. Ježíš ustanovil kritérium pro vedoucí. Řekl,

že ten kdo chce být v čela, má být služebníkem a ukázal to prakticky tak, že myl učedníkům nohy. Jinými slovy platí, k „vedení službou“.

Hledači Boží vůle

Zároveň je zde ale i výčet ostatních, kteří zůstali. Kdo zůstal, se rozhodlo losem. Podívejme se na tento proces podrobněji. Když se ve SZ metal los, potom se nejednalo o ekvivalent naší loterie ani sázky. Jednalo se o hledání Boží vůle. Např. celé dělení zaslíbené země se odehrávalo skrze losování – Joz 19. Asi nejznámější příklad losování je Novém Zákoně vyvolení nástupce Jidáše. Příkladů bychom našli vícero, ale důležité je, že se zde jednalo o cosi velmi důležitého. Tak důležitého, že tímto způsobem hledali Boží vůli. Šlo o to, že Izraelci, kteří nežili v Jeruzalémě, byli závislí na tom, co vypěstovali. Mnozí z lidu totiž nepřišli z Nehemiášem, ale byli do Judska přesídleni dříve nebo nikdy neodešli, protože do exilu museli odejít především elity národa. Když přišel Nehemiáš a jeho blízcí, připojili s k nim. Tedy tito lidé byli zvyklí na život dnes bychom řekli na venkově. Zde měli svůj domov, příbuzné, práci, prostředí, ve kterém se orientovali. Mohli bychom to nazvat jakousi zónou komfortu. Najednou má každá desátá rodina jít do Jeruzaléma. Zároveň se ale losuje, tedy každý potencionálně může být oním vyvoleným. Tedy každý má být připraven onu pomyslnou zónu komfortu překročit. Podívejme se, jak to může konkrétně vypadat na jednom Novozákonním příběhu: *Sedl si naproti chrámové pokladnici a díval se, jak do ní lidé vhazují peníze. A mnozí bohatí dávali mnoho. Přišla také jedna chudá vdova a vhodila dvě drobné mince, dohromady čtyřák. Zavolal své učedníky a řekl jim: "Amen, pravím vám, tato chudá vdova dala víc, než všichni ostatní, kteří dávali do pokladnice. Všichni totiž dávali ze svého nadbytku, ona však ze svého nedostatku: dala, co měla, všechno, z čeho měla být živa."* Mk 12, 41- 43

Když se někdy rozhodujeme, zda v konkrétních rozhodnutích následovat Boha, potom někdy docházíme k závěru, že to nejde. Důvodů je vždy dost. Čas, rodinné důvody, zdravotní důvody,

problémy nejrůznějšího charakteru, požadavky v práci, nedostatek peněz atd. Člověk nakonec dojde k závěru, že následovat nejde, zároveň že to možná jednou půjde – zřejmě až se vyřeší některé oblasti. Jenže pokud hovoříme o oběti, potom oběť není to, co dáváme z nadbytku. Právě to, že v něčem máme nedostatek, je moment, který by nás měl popostrčit k následování i ke službě. Pokud dáš, až budeš mít dost peněz, času, zdraví potom to – alespoň dle tohoto příběhu, pro Boha tolik neznamena.

Pokud se vrátíme do Jeruzaléma, potom lidem se moc nechtělo, ale přesto byli ochotni hledat Boží vůli a podřídit se jí. Pokud jsem hovořil o tom, že dobrý sbor, církev potřebuje dobré vedoucí, potom je zde ještě jeden požadavek – potřebuje ty, kteří budou ochotni překročit onu pomyslnou zónu komfortu.

Dobrovolníci

Pak zde máme ještě jednu skupinu – ty, kteří se rozhodli dobrovolně. Těm dokonce lid žehná. Ukazuje se, že se lidem do Jeruzaléma zřejmě moc nechtělo. Tak jako ne vždy nadskakujeme blahem při následování Pána Boha. Přesto se někteří rozhodli dobrovolně. Zdá se, že to přesně vystihuje naše chození z Bohem. Někdy člověk věci dělá, protože ví, že je to Boží vůle a že chce poslouchat. Kdosi řekl, že *jen poslušný věří a jen věřící poslouchá*. Někdy se rozhodujeme dobrovolně a rádi. Někdy o nás platí, že neseme svůj kříž, někdy, že „mé (Ježíšovo) břemeno netlačí a kříž netíží“. Problém je, když místo někdy dosadíme vždy. Tedy když si namlouváme, že nést kříž nikdy netíží

nebo naopak, že je to jen dřina a pot. Jsou období, kdy pocítujeme to a období, kdy pocítujeme opak.

Dva pohledy na společenství

Různorodost

Kdosi řekl, že církev je sociologický nesmyl. A skutečně – zřejmě neexistuje společenství, kde by se setkávali tak různorodí lidé. Chodím na kontroly k doktorovi, který je z jednoho pražského sboru. Je velmi dobrý a svědčí o tom i jeho titul – je profesorem. Když jsem naposledy seděl v čekárně, přišel tam kazatel z jeho sboru. Když sestra otevřela dveře, vtrhl do nich, že prý jde za „panem doktorem, že se znají“. Sestra mu řekla, zda má s sebou kartu. Řekl, že ne, přece jde za známým. Sestra mu odvětila takto: Bez karty neexistujete a vyhodila ho. Potom dotyčný musel asi hodinu čekat, než na něj přišla řada. Prostě v nemocnici šel za panem profesorem, ne za bratrem ze sboru.

Zde nečteme o profesorech ale urozených lidech a zároveň nevolnících, vrátných, kněžích, různých rodech i profesích. A všichni tito lidé zde měli nezastupitelné místo nejen, aby v Jeruzalémě bydleli, ale aby sloužili Hospodinu podle jejich obdarování a povolání. Přesně v tomto duchu píše Pavel o církvi, když ji přirovnává k tělu. Z vlastní zkušenosti víme, že pokud něco na těle nefunguje, jak má, otráví to celé tělo. Stačí si třeba nakopnout malíček u nohy. Začnete kulhat na nohu, z toho vás bolí záda a tělo nefunguje, jak má. Jiné přirovnání, které známe, je přirovnání k rodině. I zde mají všichni svoje místo. Realita dnešní církve ale někdy spíše připomíná sportovní zápas. Tedy pár lidí se může strhat a ostatní se na ně dívají a komentují jejich

výkony. Až se dotyční strhají, diváci odcházejí na další stadión – tedy na další sbor.

Bez vavřínů

Opět vidíme výčet jmen - Neh. 11: 12, 14. Celkově je v knize Nehemiáš prý okolo 1000 jmen. Co nám tímto ukazuje Písmo? Možná to, že o některých je řečeno, že konali službu v domě, o jiných, že byli udatní. Ale nic více. Co tímto Písmo ukazuje? Že ve službě nejde o slávu, ale o věrnost. Druhý princip je, že Bůh o nás i o tom co děláme, ví, i když druzí ne. V souvislosti se slávou malý vtip. Pán Bůh si pozve do nebe tři nejmocnější muže světa - Baracka Obamu, Vladimira Putina a Václava Klause.

Důvod je prostý – hodlá jim oznámit, že bude konec světa. Po přivítání jim Pán Bůh povídá: *“Já jsem Pán Bůh, těší mne Vás poznat. Nastane konec světa, tak to prosím nějak oznamte svým národům.”*

Obama předstoupí před Kongres: *“Mám pro vás dvě zprávy. Ta dobrá je, že Pán Bůh opravdu existuje. Ta špatná, že nastane konec světa.”*

Putin uspořádá mítink na Rudém náměstí: *“Mám pro Vás dvě špatné zprávy. Pán Bůh bohužel existuje a ještě ke všemu bude konec světa!”*

Klaus uspořádá na Pražském hradě tiskovou konferenci: *“Mám pro Vás dvě dobré zprávy. Patřím mezi tři nejmocnější muže světa. A Lisabonská smlouva opravdu, ale opravdu schválena nebude!!”*

Jedná se o parodii na slávu, ale ona touha po slávě a uznání je více či méně v každém z nás. A je to přirozené. Ale nemá nám to diktovat. Kdosi řekl, to kdo jsi, se pozná, podle toho co děláš, když tě nikdo nevidí, když nejsi na pomyslném pódiu. Pro Boha nejsme jen jeden z mnoha, ale jedinečný originál, z kterého se skládá Boží velký obraz. V tomto případě Jeruzalém, v našem případě církev. To, co obyvatele

spojovalo, nebyla jejich sláva, ale sláva toho, pro kterého Jeruzalém postavili. A ta je nemohla nechat jen tak.

Závěr: Ukázali jsme si tři skupiny lidí. Vedoucí, ti, kteří hledali Boží vůli a dobrovolníci. Všichni svým jedinečným způsobem daným i okolnostmi, ve kterých se nacházeli, reagovali na Boží vůli. Další pohled potom vychází ze společenství, které zůstalo v Jeruzalémě. Ukázali jsme si dva momenty – různorodost a vavříny bez slávy.

Otázky:

Vedoucím chce dnes (a asi vždy) být kde kdo. Zároveň v Písmu ale někdy vidíme i případy, kdy se někteří Bohu bránili a do vedení se jim

nechtělo (Mojžíš, Jeremiáš). V čem myslíš, že se vedení tak, jak jej nastavuje Bible, a tak jak jej někdy vidíme okolo sebe, liší?

Jaké důležité rysy vidíš u lidí, o kterých myslíš, že jsou „zbožnými vedoucími?“

Pozorně přečtěte výklad o hledání Boží vůle. Obvykle ji hledáme jinak, ale občas hledáme. Stalo se vám někdy, že vás Bůh vedl jinak, než jste chtěli?

Jak vůbec Boží vůli hledáte?

Jak vnímáš různorodost našeho sboru? Dokážeš se přiblížit ve sboru lidem, které neznáš nebo dokonce, kteří ti nejsou moc příjemní?

Jak se vyrovnáváš s tím, když se o to, co (dobrého) konáš, neví? Oceňuje tě někdy někdo?

Byla nějaká zásadní myšlenka, v této lekci?

Nehemiáš 12

Není obyčejných věcí

Ve 12. kapitole se dostáváme k téměř posledním událostem celého díla a těmi je posvěcení hradeb (v. 27). Když nad tímto jednoduchým spojením budeme chvíli přemýšlet, něco by nám mělo být divné. Posvěcení oltáře by dávalo smysl, protože oltář byl něco posvátného, ale hradby? Možná bychom čekali, že posvěcený bude chrám – až se ho podaří dostavit, ale ne hradby. Hradby přece nemají náboženský význam, ale výhradně světský, slouží k obraně. Na tomto místě nám pisatel ukazuje - zcela v kontextu celé Bible - že Bůh se na posvátné a neposvátné dívá jinak, než tak činíme někdy my. V Božím plánu vnímáme dělení na oblasti, které ponecháváme pod Boží vládou a které pod ní neponecháváme. Vpustit či nevpustit Pána Boha můžeme

do jakékoli oblasti. Tedy život není rozdělen na neděli a zbytek týdne, na modlitbu a normální život, na byznys a službu. Otázka stojí, zda všechny a mnohé další jmenované oblasti jsou v našem případě pod Boží nadvládou. Posvěcení hradeb znamená, že Boží vůlí je, aby celý Jeruzalém, včetně hradeb patřil Bohu – tedy nejen chrám. Posvěcení všech oblastí života znamená podřízení všeho, co děláme, pod Boží vládu. Zcela konkrétně to znamená žít s otázkou – Bože, jak mě chceš použít na místě, kde trávím mnoho času, mezi lidmi, kteří nevěří? Tento koncept navazuje na verš „všechno co děláte, dělejte, jako byste to dělali Bohu a ne lidem“.

Chvála jako vděk a ochrana před pýchou

Posvěcení hradeb je zde podrobně popsáno. Soustřeďuje se na dvě základní oblasti a těmi byla chvála a díky. Proč chvála? Chvála zde popsaná zbavuje stavitele pýchy. Přestože je dílo hotovo, přestože do něj stavitelé vložili mnoho sil, nakonec děkují především Hospodinu. *Ž 115:1 Ne nás, Hospodine, ne nás, ale svoje jméno oslav pro své milosrdenství a pro svou věrnost!* Pokusme se tuto myšlenku dotáhnout do konkrétních detailů. Mnozí z nás máme děti. Některé z nich nepochybně budou úspěšné, některé možná méně. Necht' si rodiče, kterým se děti „podaří“ vezmou k srdci právě tyto texty. Tedy dík patří Bohu. Hodně se budete muset namáhat, ale nakonec to nemáme v rukou a chvála patří Bohu. Pokud tento přístup nepřijmeme, potom budeme ve velkém pokušení dívat se spatra na ty, kteří ono požehnání v podobě úspěšných dětí neměli.

Možná že pracujete na postech, které jsou zajímavě finančně ohodnocené, na postech, které vyžadují veliké schopnosti, možná máte úspěšnou službu atd. Prostě se vám daří – stejně jako se stavitelům podařilo dostavět Jeruzalém. Vězte, že prvotní chvála a díky patří Bohu, ne našim schopnostem. Nemyslím si, že bychom neměli vnímat a být si vědomi svých... a nyní je otázka čeho.

Schopností nebo obdarování??? Platí obojí. Člověk, který není nebo neumí být vděčný, je pyšný.

Když Hospodin radí Izraelcům, jak se mají zachovat, až dojdou do zaslíbené země, tak jim říká: *Neříkej si v srdci: "Tohoto blahobytu jsem se domohl svou silou a zdatností svých rukou." Deut 8, 17*

Opakem je potom text, který někteří interpretují jako svržení satana, který se týká Týrského krále: „*Svou moudrostí a rozumností ses domohl blahobytu, do svých pokladnic jsi získal zlato a stříbro.*

Množstvím své moudrosti a svými obchody jsi rozhojnil svůj blahobyt a pro ten tvůj blahobyt se tvé srdce stalo domýšlivým." Proto praví Panovník Hospodin toto: "Protože své srdce vydáváš za srdce božské, hle, přivedu na tebe cizí, kruté pronárody; na krásu tvé moudrosti vytasí své meče, znesvětí tvou skvělost. Spustí tě do jámy, zemřeš smrtí skolených v srdci moří. Ez, 28, 4 - 8

Vděk neznamená, že si nejsem vědomý svých schopností resp. obdarování. Vděk znamená, že jsem si vědom, že to, co umím, je především obdarování. Že to, co mám, je dar od Boha. Že jsou mnohé věci, které jsem si nijak nezasloužil, a přesto je mám. Zdraví, mír, děti atd. Obávám se, že mnohé bereme jako samozřejmost, jako cosi, co nemůže vlastně být ani jinak.

Chvála a dobrá paměť

Když se podíváme, jak se zcela konkrétně odehrávalo díkuvzdání, potom čteme, že se zpěváci rozdělili na dvě skupiny resp. sbory, kdy každý jde jiným směrem. První sbor jde přesně tou samou cestou, kterou šel Nehemiáš, když poprvé přišel do Jeruzaléma. Tehdy si Nehemiáš prohlížel totální zkázu, kterou nadělal nepřítel. Viděl kolem sebe ruiny. Nyní jde touto cestou zástup znovu, a vidí obnovený Jeruzalém. Co tento pochod symbolizuje? Ukážu to na osobním příkladu. Jedna z těžkých zkušeností mého života byla vojna. Díky Bohu jsem jí prošel, ale párkrát jsem se vrátil na místo, kde jsem

během vojny byl. Když jsem mnohem později procházel tímto místem (Prešov a Tábor) děkoval jsem Bohu. Procházel jsem místa těžkostí, která jsem mohl řešit díky Boží milosti. Toto mě vedlo do chval a díky. Myslím, že podobné pocity prožívalo chválící procesí. Představte si, že jdete na místech, kde před pár měsíci byly ruiny a teď jsou tam brány a hradby...

Jenže toto se netýká jen Jeruzaléma, vojny, ale dalších milníků našich životů, které jsme spolu s Bohem prožili. Proto Bůh tolik klade důraz na to, aby Izrael pamatoval na svoji historii, na to, jak ho provedl složitými zkouškami. Zároveň je zajímavé, že Nehemiáš touto cestou nejde, jde v druhém procesí. Tedy o této své cestě, o které na začátku knihy napsal, že ji prošel sám, pověděl později dalším. Domnívám se, že toto je přesně v duchu textů Písma, které kladou důraz na sdílení svých duchovních zkušeností dalším – například svým fyzickým, ale i duchovním dětem. *Až se tě tvůj syn v budoucnu zeptá: "Co to jsou ta svědectví, nařízení a práva, která vám přikázal Hospodin, náš Bůh?", odvětiš svému synu: "Byli jsme faraónovými otroky v Egyptě a Hospodin nás vyvedl z Egypta pevnou rukou. Před našimi zraky činil Hospodin znamení a zázraky veliké a zlé proti Egyptu, proti faraónovi i proti celému jeho domu. Ale nás odtamtud vyvedl, aby nás uvedl sem a dal nám zemi, kterou přísežně přislíbil našim otcům. Deut 6, 20 – 23*

Někdy děláme chybu, že o svých zkouškách, zápasech, o svých „Egyptech“ mlčíme. Nebo příliš žijeme budoucností a zapomínáme na to, jak se nás Hospodin zastal v minulosti.

Druhý děkovný průvod šel přesně opačně než ten, o které jsme četli. Jeden směr šel k samotným kořenům, základům, k místům, kde vše začalo. Druhý potom k místům, kde stavba pokračovala nebo převedeno do současné doby, kde naplňování Boží vůle pokračovalo. I k tomuto dalšímu kroku je třeba Boží vedení a zmocnění. Jedná se o chvíle, kdy vymizí určitý pocit nového, neznámého a nastupuje rutina. Důležité ale je, kde se obě procesí setkala – je to na místě Božího

chrámu. Pozastavme se ale nad místem setkání. Lid přichází na místo uctívání Boha. Na jednu stranu to byly hradby, které měly chránit chrám. Zároveň ale vidíme, že to byl chrám, který chrání celé město. Cesta stavitelů vede od těžkostí, které připomínaly hradby k chrámu. Kdosi se v kontextu tohoto verše zeptal: *Jdeme od těžkostí k Bohu, nebo nás těžkosti od Boha spíše odvádějí?* Pochopitelně odpovíme, že těžkosti nás vedou přirozeně k Bohu. Na jednu stranu ano, na druhou to ale může být tak, že jejich řešení nás od něj spíše odvádí. Myslím, že bolest, nemoc, smrt nás spíše přirozeně k Bohu vedou. Co nás odvádí, jsou těžkosti typu vnitřní napětí, rozčilenost, tlak, abychom dělali různé kompromisy, malomyslnost, nejistota atd.

Chvála jako součást liturgie

Poslední moment se týká samotné chvály. Chvála byla v Izraeli institucionalizovaná a tradice chval předávaná kněžským rodem tzv. Asafovci. V kontextu chvály se v Písmu setkáváme s určitou snahou chválu institucionalizovat u Davida. Když byla schrána smlouvy přenesena do Jeruzaléma, David „*svolal celý Izrael, aby vynesli Hospodinovu schránu na místo, které pro ni připravil*“ (1 Par. 15, 3). V této souvislosti David ustanovuje zpěváky, kteří by hráli na hudební nástroje (1 Par. 15, 16). Jedním z nich potom je Asaf. O Asafovi čteme v další kapitole, kde vidíme, že Asaf byl představeným Lévijců, kteří

přisluhovali u Hospodinovy schrány a kteří Hospodinu vzdávali chválu a oslavovali jej (1 Par. 16, 4).

David ale nezůstal v souvislosti s Asafem jen u schrány smlouvy. V 1 Par. 25, 1 – 3 čteme, že synové Azafovi při hudbě vyhlášovali proroctví k chvále a oslavě Hospodina. Asaf dostává k tomu, aby zpíval a hrál Hospodinu další pomocníky – 1 Par. 25, 9 – 31. Další zmínka o Azafovi je v 2 Par. 5, 11 – 13, a to v souvislosti vnesení Hospodinovy schrány do Hospodinova chrámu, a to již za vlády Šalamouna. Vidíme, že Davidovo pověření pokračuje. Synové Azafovi (vv. 11) se skrze hudbu starají o to, „aby Hospodinova chvála a oslava zněla jednoznačně“ (vv. 13). V 2 Par. 20, 14 – 17 vidíme, že na syny Asafovy sestupuje Duch Hospodinův a ti prorokují.

Asafovská linie pokračuje i po návratu ze zajetí. V knize Ezdráš 3, 10 – 11 se dočítáme, že při kladení základů pro obnovený chrám jsou synové Asafovi ustanoveni, aby opěvovali Hospodina a vzdávali mu čest. V Nehemiášovi 11, 17.22 vidíme Matanjáše, který je z Asafovské linie jako toho, kdo je předním modlitebníkem a kdo začíná chvalozpěvy.

Za zmínku určitě stojí i Žalm 50 a dále Žalmy 73 – 83, které někteří vykladači přisuzují právě potomkům Asafa. Možná bychom mohli říci, že tyto Žalmy ukazují, jak chvalozpěvy Asafových synů vypadaly v praxi. Pokud by tomu tak bylo, potom vidíme obrovskou rozmanitost ve vyjádření chvály Hospodinu. Pokusme se na základě přečtených oddílů najít několik charakteristik Asafa a jeho rodu podle

uvedených textů. Mám za to, že jejich rod byl charakteristický nejen schopností provozovat hudbu.

kvalitní hudebníci

otevření pro práci Ducha Božího

modlitebníci

ustanovení k tomu, aby vedli chvály (ne dobrovolníci či samozvanci)

skloubení hudební a duchovní kvality

jednalo se o rod, tedy o předávání zkušeností z této služby dalším

podle toho, co jsme četli, chvála resp. zpěv nebyl jakási výplň bohoslužeb, příprava na slovo, ale legitimní součást bohoslužeb, které byla přisuzována důležitost.

Závěr

Vidíme, že chvála popisovaná v tomto textu má širší význam a smysl než chvála jak ji používáme v našem pojetí. Reflektuje každodenní život, minulé zkušenosti s Bohem, vděčnost za Boží přízeň, chrání před pýchou a ústí i do chvály skrze zpěv.

V textu zaznělo: „Život není rozdělen na neděli a zbytek týdne, na modlitbu a normální život, na byznys a službu. Otázka stojí, zda všechny a mnohé další jmenované oblasti jsou v našem případě pod

Boží nadvládou.“ Jak se ti daří dostávat pod Boží vládu zcela obyčejné každodenní věci?

Každý z nás v něčem zažil úspěch. Jak se vám daří chránit se před pýchou?

Jak byste vlastně pýchu definovali a proč myslíte, že se v Bibli ale i v křesťanské tradici jedná o tak zavrhovaný hřích?

V textu byla uvedena zkušenost s vojnou a tím, jak si ji Bůh použil. Máte podobné zkušenosti s některým těžkým úsekem života?

Jak se vám daří nebo dařilo předávat svoje zkušenosti s Bohem dětem? Viz text Deut.6, 20 – 23

Pročtete si pozorně texty ohledně chval – jak vnímáš chvály v kontextu těchto textů ve sboru? Pokuste se hovořit, nikoli jen jak vnímáte chvály ve sboru, ale reflektujte to napsaným textem.

Nehemiáš 13

Trapné finale

S nadsázkou napsáno, Nehemiáš měl svoji knihu ukončit 12 kapitolou. V minulé kapitole jsme četli o chvále, což krásně zapadá do konceptu, že je stavba hotova a tedy nelze jinak než chválit Boha. Asi známe Handelova Mesiáše. Toto oratorium má zřejmě dva vrcholy. Jeden je známé Aleluja a druhé potom závěrečné Amen. Při poslechu závěrečného Amen posluchače unese několikaminutová gradace celého díla, kdy máme pocit, že nahlížíme do nebe. Začíná jeden hlas zpívající základní melodii, ke kterému se postupně přidávají další. Pak hlasy skončí a začnou hrát základní melodii housle. Poté se housle a hlasy spojují, nabalují se další nástroje, hlasy gradují, když se vše blíží vrcholu najednou hlasy i nástroje zmlknou, následuje pomlka, poté slyšíte úder tympánů a poté hlasy a nástroje v monumentálním forte zpívají závěrečné Amen. Takto se představují konec monumentálního díla a to nejen díla hudebního, ale i stavby. Tedy to nejlepší na konec. Tím nejlepším je 12 kapitola, kdy stavitelé chválí Hospodina. To co

ale máme před sebou, spíše připomíná jako kdyby na konci Handelova Mesiáše nastoupila první ročník lidové školy a začal nejistě hrát ovčáky čtveráky. Prostě jedním slovem trapas, nebo dvěma slovy trapný dodatek.

Písmo jako norma

Přesto celý trapas nezačíná hned. V prvních verších čteme, že se veřejně předčítalo z Knihy Mojžíšovy. Probuzení začalo čtením Písma a čteme o něm v 8 kapitole. Vidíme, že tento zvyk pokračuje dál i po dostavění hradeb. Izraelci se dočítají, co mají dělat – konkrétně se oddělit od Moabců a Ammonců. Jednalo se o pohanské národy, se kterými se Izrael nesměl míchat. Nicméně ani ve staré smlouvě to neznamenal úplné oddělení se od pohanů. Např. Rut, která se stala pramatkou krále Davida, tedy je v linii Ježíšova rodokmenu, byla původem Moábka. Nicméně toto její smíšení neplynulo z toho, že by se Boží zákony nebraly vážně ale proto, že se zřekla pohanství a přivinula se k Hospodinu. Stále ale platilo, že se Izraelci nemají mixovat s jinými národy, které pro ně znamenaly nebezpečí odpadnutí od Hospodina. Jenže toto se Izraelcům nedařilo a to jak fyzicky, ale ještě více vnitřně. Jak konkrétně uvidíme v dalším textu.

Hřích rodí hřích

Nehemiáš odjíždí na „služební cestu“, konkrétně ke králi Artarxerxovi a najednou se leccos v Jeruzalémě vrací ke starému způsobu. O co konkrétně šlo? Co se stalo tím pověstným čertovým kopýtkem, které srazilo Izrael? Možná nám to přijde jako malichernost, ale první problém byl poskytnutí skladovacích prostor. Prostě to, co původně sloužilo k bohoslužebným účelům, začalo sloužit k rodinným věcem. Tobiáš dělal Nehemiášovi problémy během celé stavby a nyní mu tento jeho nepřítel dal další ránu pod pás. Všimněte si, jak toho Tobiáš

docílil – spojil se s knězem Eliašibem. Tedy kamarád mu zajistil výhodný pronájem. V Čechách se tomu říká klientelismus.

Dalším problémem bylo, že lidé přestali odvádět přídělky pro Levity a zpěváky. Ti začali zanedbávat svoji služby v chrámu, protože se museli uživit. Jiná věc je, že ani nebylo kam dary dávat, protože prostory nyní využíval jako sklad Tobiáš.

Dalším problémem se stalo svěcení soboty. Když nefungovali kněží, levité a zpěváci tak den odpočinku si podnikaví Židé vyplnili po svém a začali obchodovat v sobotu. Dopravení toho všeho vidíme v okamžiku, kdy si někteří Židé berou za ženy pohanky. A protože matky (pohanky) vychovávaly děti, děti pomalu přestaly znát jazyk svých otců, což v posledku znamenalo, že nemohly číst ani rozumět Zákonu. Vidíme, jak jeden hřích plodí další – nejdříve klientelismus, zaplnění prostor osobními věcmi. Protože není místo na dary, chrámoví zpěváci nemají z čeho žít a musí odejít a věnovat se obživě, čímž zanedbávají chrám. Protože končí bohoslužba, místo soboty v chrámu se obchoduje. Protože jeden kompromis plodí další, nakonec dochází ke smíšeným sňatkům, tedy dalšímu kompromisu. Písmo nám na tomto místě ukazuje, že hřích plodí hřích. Tedy že v případě hříchu se jedná o splet' skutků ne o jednotlivé skutky. Někdy se trápíme něčím, co má příčiny možná v jiných selháních. Stejně tak tomu může být v případě těch, kterým chceme pomáhat.

Ryba smrdí od hlavy

Zároveň „ryba smrdí od hlavy“. Toto vše nastartoval kněz Eliašib. Ukazuje se, že ti, kdo stojí v čele, mají zodpovědnost, protože vědomě ale možná více nevědomě ovlivňují druhé. To platí jak ve službě, tak i ve výchově, kde též stojíme v čele, kdy nejvíce vychováváme, když nevychováváte. Řím 12:8 čteme: *Kdo dovede povzbuzovat, nechť povzbuzuje. Kdo rozdává, ať dává upřímně. Kdo stojí v čele, ať je horlivý. Kdo se stará o trpící, ať pomáhá s radostí.* O vlivu vedoucích

čteme na konci Janova evangelia: *Šimon Petr jim řekl: "Jdu lovit ryby." Odpověděli mu: "I my půjdeme s tebou." Šli a vstoupili na loď. Té noci však nic neulovili. J 21, 3* Zvláště druhý text ukazuje, že když to Petr jakoby „zabalil“ a vrátil se ke svému původnímu zaměstnání, strhl ostatní.

Co s tím

Je pozitivní, když jsou ve sboru hezké vztahy. Je ještě lepší, když platí, že se jedná o lásku, která miluje pravdu. Tedy jaké jsou mezi námi vztahy, se ukáže až v okamžiku, kdy o sebe zavadíme, kdy si dokážeme nastavit zrcadlo a společně řešit problémy. Pokud se máme rádi jen proto, že raději nic moc neotevíráme, naše vztahy sice fungují, ale zároveň podvědomě máme strach z otevření Pandořiny skříňky. Nehemiáš nám může být příkladem muže, který se modlí (dvakrát je jeho modlitba zaznamenána ve 13 kapitole) a zároveň který řeší problémy. Nebojí se věci pojmenovat, nečeká, až se vyřeší samy. Nehemiáš prostě není jakýmsi neškodným dobrákem.

Přísně domlouvá pohlavárům a pojmenovává jejich hřích (v. 11). Je spravedlivý a proto nekárá levity a zpěváky, kteří se rozutekli. Kárá ty, kteří za toto vše byli zodpovědní. Jde ale ještě dál a s ráznými slovy přichází rázný skutek. Tobiášovy věci vyhazuje ven (v. 8). Kupcům, kteří nocovali před hradbami, hrozí, že na ně použije vojenskou sílu (21). Muže, kteří si vzali pohanky, dokonce mlátí a rve jim vousy (25). Jednoho ze synů již zmiňovaného Elijaba vyhazuje ze společenství lidu. Nehemiáš sáhl lidem na peněženky a chce od nich, aby obětovali na Boží chrám. Sáhl do příbuzenských vztahů, což je rovněž nepříjemná věc. Dovolil si i na kněze – tedy na vlivné lidi. Musíme si položit otázku, zda ve své přísnosti nezašel příliš daleko. Víme, že když se pleje pole, může se vytrhat i to, co je dobré.

Zároveň ale hrozí jiný extrém a to ten, že díky přílišné toleranci, která ale už není tolerancí ale kompromisem, bráníme, aby mohly růst

ušlechtilé rostlinky. Toto nebezpečí může platit jak ve výchově, kdy přikrýváme oči, kde bychom je přikrývat neměli, tak při práci s lidmi, tak nakonec i ve vztahu k sobě samým. Vidíme naplnění slov z 1 Kor 13 „láska se raduje z pravdy“. Nehemiáš není despota, ale chrání nejen Boží dílo, ale i lidi, kteří na něm pracovali. Jeho ochota nasadit se, pojmenovat zlo nakonec umožňuje, aby se dílo zcela nezhroutilo.

Závěr: Příběh Nehemiáše nekončí úplně hezky, ale zde se Nehemiáš ukazuje jako inspirativní člověk, který dokázal čelit nejen vnějšimu nepříteli, ale nakonec i nepříteli, který přicházel zevnitř, z jeho lidu a kde to nečekal. Nepříteli, který byl možná horší, než ten za hradbami.

V textu čteme: „Protože jeden kompromis plodí další, nakonec dochází ke smíšeným sňatkům, tedy dalšímu kompromisu. Písmo nám na tomto místě ukazuje, že hřích plodí hřích.“ Pokuste se zopakovat, o co konkrétně šlo a následně pohovořte o tom, co mohou být naše kompromisy v malých oblastech.

V textu čteme: „Dalším problémem se stalo svěcení soboty. Když nefungovali kněží, levité a zpěváci tak den odpočinku si podnikaví židé vyplnili po svém a začali obchodovat v sobotu.“ Situace vyblokovala vedoucí chrámu z jejich služby, což se záhy projevilo.

Proč myslíte, že je dobré nebo nedobré mít „profesionální“ vedoucí sboru? Nevede to lidi k pasivitě?

Pročtěte si pozorně kapitolku „ryba smrdí od hlavy“ a odpovězte, jaké vlastnosti vidíte u vedoucích jako zásadní? A naopak jaké vlastnosti by byly pro sbor smrtící?

Nehemiášovi se nedá upřít, že problémy řeší a to dost přímočaře. Jak se tobě daří jít do konfliktů a jak se v tom projevuje tvoje víra? Vidíš nějaký příklad u Ježíše?

Kde si myslíte, že tolerance a kompromis je „za hranou“ a spíše škodí?

Vyberte jednu až tři myšlenky, které vás během studia celá knihy Nehemiáš nejvíce oslovily.

